

Računovodstvo neprofitnih organizacija - primjer Turističke zajednice grada Varaždina i grada Čakovca

Križanić, Mateja

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:266898>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

MATEJA KRIŽANIĆ

**Računovodstvo neprofitnih organizacija – primjer Turističke
zajednice grada Varaždina i grada Čakovca**

**Accounting of non-profit organizations – example of Tourist
Board of the City of Varaždin and the City of Čakovec**

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Sveučilišni prijediplomski studij

Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu

Studijski smjer: Menadžment u turizmu

**Računovodstvo neprofitnih organizacija – primjer Turističke
zajednice grada Varaždina i grada Čakovca**

**Accounting of non-profit organizations – example of Tourist
Board of the City of Varaždin and the City of Čakovec**

Završni rad

Kolegij: **Računovodstvo**

Student: **Mateja KRIŽANIĆ**

Mentor: Izv. prof. dr. sc. **Dubravka
VLAŠIĆ**

Matični broj: **24771/19**

Opatija, srpanj 2024.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Mateja Križanić
(ime i prezime studenta)

24771/19
(matični broj studenta)

Računovodstvo neprofitnih organizacija – primjer Turističke zajednice grada Varaždina i
grada Čakovca
(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, _____ 01.07.2024. _____

Križanić

Potpis studenta

Sažetak

Tema završnog rada je računovodstvo neprofitnih organizacija koje je predstavljeno na primjeru turističkih zajednica grada Varaždina i grada Čakovca. Kroz pojam neprofitnih organizacija obrađuju se njihove specifičnosti kao i financijsko izvještavanje pri čemu se obrađuju financijski izvještaji bilanca, izvještaj o prihodima i rashodima, te bilješke uz financijske izvještaje koje ih nadopunjuju kao ključ izvještavanja. Dužnost izrade i objave financijskih izvještaja neprofitnih organizacija zakonski je propisana, pa stoga i računovodstvo neprofitnih organizacija često zahtijeva posebne vještine i znanja o specifičnim financijskim instrumentima i metodologijama izvještavanja kako bi se pravilno procijenila i prikazala društvena vrijednost koju ovakva organizacija pruža. Računovodstvo predstavljenih turističkih zajednica sastoji se iz praćenja prihoda i troškova, upravljanja budžetom i financijskim resursima, kao i izvještavanja o financijskom stanju organizacije. Uzimajući u obzir specifičnosti turističkog sektora, računovodstvo ovih organizacija također može uključivati praćenje ključnih pokazatelja uspješnosti turističkih aktivnosti, analizu turističkih trendova i planiranje budućih investicija u turističku infrastrukturu radi poboljšanja konkurentnosti destinacije.

Ključne riječi: računovodstvo neprofitnih organizacija; bilanca; izvještaj o prihodima i rashodima; turističke zajednice

Summary

The topic of the final paper is focused on accounting practices within non-profit organizations, using the tourist boards of the cities of Varaždin and Čakovec as case studies. Through the concept of non-profit organizations, their specificities as well as financial reporting are addressed, including financial statements such as the balance sheet, the revenue and expense statement, and the notes to the financial statements that supplement them as key reporting elements. The obligation to compile and publish financial statements of non-profit organizations is legally prescribed, and therefore the accounting of non-profit organizations often requires special skills and knowledge of specific financial instruments and reporting methodologies in order to properly assess and present the social value that this type of organization provides. The accounting of the presented tourist boards consists of tracking revenues and expenses, managing the budget and financial resources, as well as reporting on the financial condition of the organization. Considering the specifics of the tourism sector, the accounting of these organizations may also include monitoring key performance indicators of tourism activities, analyzing tourism trends, and planning future investments in tourism infrastructure to improve the competitiveness of the destination.

Keywords: accounting of non-profit organizations; balance sheet; statement of revenues and expenses; tourist boards

Sadržaj

Uvod.....	1
1. Računovodstvo neprofitnih organizacija.....	2
1.1. Pojam neprofitnih organizacija.....	2
1.2. Računovodstvena regulativa neprofitnih organizacija	7
1.3. Financiranje rada neprofitnih organizacija	9
2. Financijsko izvještavanje u neprofitnim organizacijama	12
2.1. Bilanca	15
2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima	18
2.3. Bilješke uz financijske izvještaje.....	21
3. Računovodstvo neprofitnih organizacija – primjer Turistička zajednica grada Varaždina i Turistička zajednica grada Čakovca.....	22
3.1. Turistička zajednica grada Varaždin	22
3.2. Financijski izvještaji Turističke zajednice grada Varaždina	24
3.2.1. Bilanca Turističke zajednice grada Varaždina.....	24
3.2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Varaždin	28
3.3. Turistička zajednica grada Čakovca	31
3.4. Financijski izvještaji Turističke zajednice grada Čakovca.....	33
3.4.1. Bilanca Turističke zajednice grada Čakovca	33
3.4.2. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Čakovca.....	36
3.5. Usporedba financijskih izvještaja Turističke zajednice grada Varaždina i grada Čakovca	40
Zaključak.....	44
Bibliografija	45
Popis ilustracija	47

Uvod

Neprofitne organizacije su organizacije koje djeluju u korist zajednice i postizanja društvenih ciljeva, a ne teže ostvarivanju profita. Za uspješno funkcioniranje neprofitnih organizacija, važno je osigurati učinkovito i transparentno računovodstvo. Računovodstveni poslovi unutar neprofitnih organizacija obuhvaćaju različite zadatke kao što su prikupljanje i obrađivanje računovodstvenih informacija, vođenje poslovnih knjiga, generiranje financijskih izvješća i upravljanje financijskim informacijama za računovodstvene, porezne i druge povezane aktivnosti. Neprofitne organizacije pridržavaju se računovodstvenih načela koja daju prioritet istinitosti, točnosti, pouzdanosti i individualiziranom prikazu financijskih pozicija. Obično te organizacije ne ostvaruju prihod prodajom roba i usluga na tržištu, umjesto toga, njihovo financiranje proizlazi iz negospodarskih aktivnosti.

Svrha i cilj ovog završnog rada je identificirati, objasniti i prikazati ključne aspekte računovodstva neprofitnih organizacija na primjeru turističkih zajednica grada Varaždina i grada Čakovca, putem sveobuhvatnog istraživanja i prezentiranja funkcioniranja njihovog računovodstvenog sustava. Rad se bavi razumijevanjem kako učinkovito vođenje računovodstva može pridonijeti postizanju ciljeva turističkih zajednica, uključujući promociju turizma i poboljšanje turističke ponude u gradovima.

Strukturu završnog rada čine tri različita, međusobno povezana poglavlja koja zajedno predstavljaju zaokruženu cjelinu. U uvodnom prvom poglavlju definiran je sam pojam i računovodstvena regulativa neprofitnih organizacija, te njihovo financiranje, kroz korištenje stručne literature. Zatim se u drugom poglavlju pobliže objašnjava financijsko izvještavanje u neprofitnim organizacijama, kroz prikaz bilance, izvještaja o prihodima i rashodima, te bilješki uz financijske izvještaje. U trećem poglavlju prikazani su primjeri računovodstva neprofitnih organizacija na Turističkim zajednicama gradova Varaždina i Čakovca. Primjeri obuhvaćeni u teorijskom dijelu elaborirani su kroz računovodstvene izvještaje ove dvije turističke zajednice na kraju čega slijedi njihova usporedba. Kraj rada donosi zaključak u kojem se iznosi zaključna misao.

Metodologija rada bazira se na pregledu znanstvene i stručne literature, na usporedbi prezentiranih financijskih izvještaja i komentarima vezanih uz iste. U radu je korištena javno dostupna domaća i strana literatura, te publicirani financijski izvještaji turističkih zajednica grada Varaždina i Čakovca.

1. Računovodstvo neprofitnih organizacija

Računovodstvo neprofitnih organizacija dio je sustava informacija, te se većina informacija za učinkovito upravljanje u njima javlja prvenstveno u računovodstvu.¹ Prilikom utvrđivanja računovodstva neprofitnih organizacija važno je sagledati raznolikosti i jedinstvenosti njihove djelatnosti, te osigurati računovodstvene podatke koji će biti temelj za donošenje važnih odluka u upravljanju neprofitnim organizacijama. U nastavku se objašnjava teorijski aspekt neprofitnih organizacija, prikazuje njihov računovodstveni okvir i zakonska regulativa.

1.1. Pojam neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije obuhvaćaju širok raspon subjekata, uključujući domaće i strane udruge, saveze, zaklade, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikate, udruge poslodavaca i druge pravne osobe. Primarno djelovanje ovih organizacija, kako je određeno posebnim propisima, nije ostvarivanje dobiti, već služenje u neprofitne svrhe.²

Princip kojim se neprofitne organizacije vode u svom poslovanju ogleda se u samom nazivu, a to je neprofitabilnost. Neprofitne organizacije razlikuju se od profitnih jer nisu osnovane s namjerom ostvarivanja dobiti ili drugih gospodarski procjenivih dobara, već naprotiv, njihova se temeljna djelovanja vrte oko neprofitnih nastojanja.³

U području praktične primjene, pojam neprofitne organizacije obično se povezuje s nepostojanjem potrebe za stalnim primitkom prihoda koji dolaze iz izvođenja gospodarskih aktivnosti. Međutim, vrijedno je napomenuti da se brojne neprofitne organizacije bave stjecanjem viška prihoda kako bi održale svoje temeljne aktivnosti, odnosno samu svrhu za koju su i osnovane.⁴

Sukladno navedenom ne postoji jedinstveno određenje pojma neprofitne organizacije već navedeni pojam neprofitnog naglašava suštinu osnivanja i djelovanja neprofitnih organizacija, a to je da ona primarno nije osnovana radi ostvarivanja profita.⁵ Za neprofitne organizacije propisan je znatan broj šarolikih zakona i propisa. Stoga one imaju specifičan statusni položaj (primjerice: udruge, savezi, sportske organizacije, zaklade, političke stranke i sl.). U različitim

¹ Bakran i drugi, *Financijsko poslovanje neprofitnih organizacija*, 17-18.

² Narodne novine (2014), *Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija*, čl. 2 st. 1

³ Bakran i drugi, *op. cit.*, 17.

⁴ Botički i drugi, *Računovodstvo neprofitnih organizacija*, 9.

⁵ Vašiček Davor i Vašiček Vesna, *Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija*, 2.

statusnim oblicima organizacija te zakonima ili propisima na temelju kojih su osnovane, naglašeno je da su u pitanju neprofitne organizacije.⁶

U Republici Hrvatskoj, financijsko poslovanje i vođenje računovodstva neprofitnih organizacija uređeno je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, te su na temelju njega doneseni Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, te Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.⁷

Nije svaka neprofitna organizacija obvezna koristiti neprofitno računovodstvo. Njihove računovodstvene metode mogu uključivati neprofitno, proračunsko, a u nekim situacijama i poduzetničko računovodstvo.⁸

Uspjeh se mjeri time koliko organizacija doprinosi javnoj dobrobiti s resursima koji su joj dostupni.⁹

Glavne karakteristike poslovanja neprofitnih organizacija su:¹⁰

- Nedostatak mjerenja profita: neprofitne organizacije ne mjere uspjeh putem profita, već kroz postizanje svojih misija i ciljeva što je drugačije od profitnih organizacija koje svoj rad temelje na povećanju prihoda i smanjenju troškova
- Razlike u poreznom i pravnom statusu: neprofitne organizacije obično imaju poseban porezni status koji ih oslobađa od plaćanja poreza na prihod, dok profitne organizacije nemaju takve olakšice
- Skлонost pružanja usluga: neprofitne organizacije pružaju usluge poput obrazovanja, zdravstvene skrbi, kulturnih aktivnosti, dok profitne organizacije prodaju proizvode ili usluge radi ostvarivanja profita
- Stroža ograničenja pri određivanju ciljeva i oblikovanju strategije: neprofitne organizacije moraju balansirati između različitih interesa donatora, korisnika usluga, članova zajednice i regulativnih tijela što ograničava fleksibilnost u definiranju ciljeva i formuliranju strategija u usporedbi s profitnim organizacijama koje se prvenstveno usmjeravaju na tržišne prilike i konkurentnost

⁶ Botički i drugi, op. cit., 8.

⁷ RRiF, https://www.rrif.hr/neprofitne_organizacije_smjernice-3725-misljenje/ (pristupljeno 06.05.2024.)

⁸ Botički i drugi, op.cit. 9.

⁹ Wilson, Reck, Kattelus, Accounting for Governmental and Nonprofit Entities, 630.

¹⁰ Hladika i Žigman, „Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija“, 26.

<https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arhiva/E-CASOPISI%202012/E%20riznica/Riznica-listopad-2012.pdf> (pristupljeno 07.05.2024.)

- Nizak prihod od kupaca: prihodi neprofitnih organizacija dolaze iz donacija i subvencija, a ne od prodaje, zbog čega moraju uložiti određene napore u prikupljanju sredstava
- Stručni autoritet: neprofitne organizacije ovise o stručnosti svojih zaposlenika i volontera, za razliku od profitnih organizacija gdje je fokus na komercijalnoj vrijednosti proizvoda i usluga
- Razlike u upravljanju i raspodjeli moći: upravljanje u neprofitnim organizacijama uključuje uključenost odbora direktora, te se odluke donose dogovorom, što je sporije nego u profitnim organizacijama gdje uprava ima veću autonomiju
- Važnost političkog utjecaja: neprofitne organizacije često razvijaju političke veze i glasaju za zakonske promjene koje podržavaju njihove ciljeve, za razliku od profitnih organizacija gdje je politički utjecaj manje izražen
- Nedovoljna kontrola: neprofitne organizacije imaju složenije strukture upravljanja i izvještavanja, što može otežati kontrolu nad financijskim i operativnim aspektima, za razliku od profitnih organizacija koje imaju strože interne kontrole radi zadovoljenja investitora

Neprofitne organizacije koje se ozbiljno bave svojom održivošću pristupaju planiranju s velikom pažnjom. Planiranje je ključ svakog dugotrajnog promišljanja i osnova za uspješno djelovanje neprofitnih organizacija.¹¹

Prilikom osnivanja, neprofitna organizacija koja želi obavljati tu djelatnost mora biti upisana u registar neprofitnih organizacija koji je osnovan 2009. godine radi potrebe za dubljim i ažurnijim praćenjem podnošenja financijskih izvještaja neprofitnih organizacija Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju.

Do 31. prosinca 2023. godine u Registar neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj upisano je 48.901 neprofitna organizacija. Od ukupnog broja najveći dio zauzimaju udruge, kojih je bilo upisano 46.253, pod njih je uvršteno 1.247 saveza udruga, 68 udruga poslodavaca i 59 stranih udruga. U ukupnom broju neprofitnih organizacija našlo se još 503 ustanova, 370 turističkih zajednica, 424 sindikata, 479 umjetničkih organizacija, 314 zaklada, 171 vjerskih zajednica, 238 političkih stranaka, 6 fundacija i 187 komora.¹²

¹¹ Bičanić i drugi, Poslovanje neprofitnih organizacija, 21.

¹² Ministarstvo financija Republike Hrvatske: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/> (pristupljeno 03.02.2024.)

Neprofitne organizacije moraju se upisati u Registar neprofitnih organizacija unutar 60 dana nakon registracije u svoje matične registre ili druge oblike osnivanja, koristeći podatke iz Obrasca Registar neprofitnih organizacija (Obrazac: RNO).¹³ Pri upisu u Registar, neprofitnoj organizaciji dodjeljuje se jedinstveni redni broj upisa (RNO broj) koji se sastoji od tekućeg broja upisa po redoslijedu i jednoznamenkastog kontrolnog broja.

												Obrazac: RNO				
01.	Redni broj iz Registra											02.	Datum upisa u Registar			
03.	Datum brisanja iz Registra											04.	Datum zadnje promjene			
Redne brojeve 01.-04. popunjava Ministarstvo financija																
REGISTAR neprofitnih organizacija																
OPĆI PODACI																
05.	Naziv neprofitne organizacije															
06.	Skrraćeni naziv neprofitne organizacije															
07.	Osobni identifikacijski broj												08.	Matični broj		
09.	Pravno ustrojbeni oblik												10.	Broj organizacijskih dijelova		
11.	Naziv matičnog registra											12.	Broj iz matičnog registra			
13.	Adresa sjedišta													14.	Poštanski broj	
15.	Mjesto													16.	Šifra djelatnosti	
17.	Račun	H	R										18.	Statistička oznaka grada/općine		
19.	Osoba za kontakt													20.	Statistička oznaka županije	
21.	Telefon													22.	Faks	
23.	e-mail													24.	Web stranica	
PODACI O ZAKONSKOM ZASTUPNIKU / OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE																
25.	Ime i prezime												26.	Ime i prezime		
	OIB													OIB		
PODACI ZA BAZU FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA																
27.	Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva												28.	Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva		
29.	Neprofitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odluči se za dvojno knjigovodstvo															
Godina osnivanja:																
Mjesto i datum,														Potpis zakonskog zastupnika		

Slika 1. Obrazac: RNO

Izvor: Registar neprofitnih organizacija, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/registar-neprofitnih-organizacija/118>

¹³ Ministarstvo financija Republike Hrvatske: <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/106> (pristupljeno 03.02.2024.)

Obrazac RNO sadrži opće podatke kao što su naziv neprofitne organizacije, osobni identifikacijski broj, matični broj, adresa sjedišta, poštanski broj, mjesto, kontakt i drugo, zatim slijede informacije o pravnom zastupniku, odnosno ovlaštenim osobama i na kraju podatci korisni za bazu financijskih izvještaja, gdje se od neprofitne organizacije traži da se izjasni vodi li dvojno ili jednostavno knjigovodstvo, a postoji i treća opcija, a to je da neprofitna organizacija ima priliku za odvijanje jednostavnog knjigovodstva, a želi voditi dvojno knjigovodstvo. Od navedene 3 mogućnosti, neprofitna organizacija može odabrati samo jednu opciju.

U slučaju bilo kakvih promjena podataka tijekom poslovanja, neprofitna organizacija obavezna je o tome izvijestiti Ministarstvo financija pomoću Obrasca RNO-P. Promjena koja se upisuje u matični registar ima rok od 7 radnih dana za obavijest, a promjena koja se ne upisuje u matični registar ima rok od 30 radnih dana.

				Obrazac: RNO-P
01.	Redni broj iz Registra (RNO broj)			
PROMJENE u Registru neprofitnih organizacija				
Rbr.	Pozicija iz Obrasca: RNO	STARI PODATAK	NOVI PODATAK	
OPĆI PODACI				
05.	Naziv neprofitne organizacije			
06.	Skraćeni naziv neprofitne organizacije			
10.	Broj organizacijskih dijelova			
13.	Adresa sjedišta			
14.	Poštanski broj			
15.	Mjesto			
16.	Šifra djelatnosti			
17.	Račun			
18.	Statistička oznaka grada/općine			
19.	Osoba za kontakt			
20.	Statistička oznaka županije			
21.	Telefon			
22.	Faks			
23.	e-mail			
24.	Web stranica			
PODACI O ZAKONSKOM ZASTUPNIKU / OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE				
25.	Ime i prezime			
	OIB			
26.	Ime i prezime			
	OIB			
PODACI ZA BAZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA				
27.	Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva			
28.	Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva			
29.	Neprofitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odluči se za dvojno knjigovodstvo			
Mjesto i datum,		Potpis zakonskog zastupnika		

Slika 2. Obrazac RNO-P

Izvor: Registar neprofitnih organizacija, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/registar-neprofitnih-organizacija/118>

Obrazac RNO-P sadrži stare i nove podatke o neprofitnoj organizaciji iz skupine općih podataka, podataka o zakonskom zastupniku i podataka za bazu financijskih izvještaja.

Ukoliko se neprofitna organizacija briše iz Registra u koji je bila upisana prilikom osnivanja, voditelj tog registra je dužan po službenoj dužnosti obavijestiti Ministarstvo financija o brisanju organizacije najkasnije 30 dana nakon promjene.¹⁴

1.2. Računovodstvena regulativa neprofitnih organizacija

Računovodstveni poslovi u neprofitnim organizacijama obuhvaćaju prikupljanje i obradu podataka temeljenih na računovodstvenim dokumentima, vođenje poslovnih knjiga, izradu financijskih izvještaja te prikupljanje i obradu financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe. Financijska i druga izvješća pružaju ključne poslovne informacije koje omogućuju upravljanje i kontrolu poslovanja neprofitne organizacije. Te informacije moraju biti relevantne, ažurne, točne i dostupne kako bi se osigurala učinkovita komunikacija unutar organizacije, te izgradnja adekvatnog upravljačkog sustava.¹⁵

Vođenje poslovnih knjiga vrši se radi osiguranja točnosti i kontrole nad podacima, kao i njihove pohrane, te mogućnosti korištenja. One se vode i zbog uvida u promet i stanja na računima unesenih poslovnih događaja.¹⁶

Neprofitne organizacije nisu strogo formirane i nemaju precizno definiranu podjelu vlasti i odgovornosti. Njihovo rukovođenje na dnevnoj razini nije izrazito formalizirano, a aktivnosti se najčešće provode timski ili putem projektnih pristupa.¹⁷

Za organizaciju, zakonito poslovanje i vođenje računovodstvenih poslova nadležan je zakonski zastupnik neprofitne organizacije. Međutim, vođenje računovodstvenih poslova može se ugovorom predati stručnoj pravnoj ili fizičkoj osobi, poput računovodstvenog servisa. Unatoč tome, neprofitna organizacija ostaje potpuno nadležna za ugovorene poslove i omogućavanje nesmetanog nadziranja od strane kontrolnih institucija.¹⁸

Računovodstvo u neprofitnim organizacijama počiva na načelima istinitosti, preciznosti, pouzdanosti i pojedinačnog prikazivanja stavki.¹⁹

¹⁴ Bičanić i drugi, op.cit. 12

¹⁵ Bakran i drugi, op. cit. 19.

¹⁶ Bičanić i drugi, op. cit. 53.

¹⁷ Vašiček D. i Vašiček V, op. cit. 4.

¹⁸ Bakran i drugi, op. cit. 19.

¹⁹ Bakran i drugi, op. cit. 19.

Načelo istinitosti - podaci sadržani u financijskim izvještajima istiniti su ako opisuju stvarni događaj. Prava financijska izvješća ne mogu se temeljiti na lažnim, fiktivnim ili nerealnim događajima.

Načelo preciznosti - informacija je pouzdana ako precizno i ispravno odražava stvarne događaje i materijalne činjenice o kojima su podaci evidentirani u financijskim izvještajima. Podaci sadržani u godišnjim financijskim izvještajima neprofitnih organizacija točni su ako su se pri sastavljanju poštivala načela evidentiranja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, te načela iskazivanja imovine, obaveza i vlastitih izvora.

Načelo pouzdanosti - podaci sadržani u godišnjim financijskim izvještajima pouzdani su ako nemaju značajne pogreške, odnosno ako vjerno prikazuju ono što predstavljaju. Korisnici financijskih izvještaja mogu se osloniti na pouzdane informacije i upravljačku strukturu neprofitnih organizacija jer oni točno odražavaju fakture i druge čimbenike.

Načelo pojedinačnog prikazivanja stavki – osiguravanje pojedinačnog prikaza stavki prema vrsti prihoda, rashoda te stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Ovo se načelo posebno odnosi na pojedinačnu identifikaciju imovine, ako je ona početno evidentirana u pomoćnim knjigama po trošku nabave ili procijenjenoj vrijednosti, a u bilanci se zbirno prikazuje.

Na temelju računovodstvenih načela razvijeni su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, a na temelju njih Hrvatski računovodstveni standardi.²⁰ U okviru računovodstvenih standarda za neprofitne organizacije, različite sekcije pružaju smjernice za područja kao što su opća načela i standardi financijskog izvještavanja, postoje i smjernice koje utvrđuju standarde prezentiranja i objavljivanja financijskih izvješća neprofitnih organizacija, standardi za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objavu doprinosa i povezanih prihoda od ulaganja koje ostvaruju neprofitne organizacije. Standardi osiguravaju transparentnost i usklađenost s propisima za neprofitne organizacije.²¹

Informacije u financijskim izvještajima trebaju biti shvatljive čitateljima, pod uvjetom da oni imaju predznanje o poslovnim i ekonomskim djelatnostima, te računovodstvu.²²

²⁰ Belak i Vudrić, Osnove suvremenog računovodstva, 17.

²¹ Deloitte, <https://www.iasplus.com/en-ca/standards/part-iii-asnpo> (pristupljeno 06.05.2024.)

²² Bakran i drugi, op. cit. 20.

1.3. Financiranje rada neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije, zbog prirode svojih ciljeva, uglavnom ne financiraju svoje aktivnosti prodajom roba i usluga na tržištu, već ih je smislenije financirati iz drugih izvora koji se mogu podijeliti na konačno i privremeno financiranje.

Konačno financiranje može se, prema izvoru sredstava i aktivnostima iz kojih sredstva pritiječu podijeliti na zakonsko financiranje, financiranje iz raznih gospodarskih djelatnosti, člansko financiranje i darovanja.

Zakonsko financiranje prema kojem neprofitne organizacije sredstva za svoj rad ostvaraju na temelju posebnih zakona možemo podijeliti na obavezno prema posebnim zakonima ili dragovoljno prema posebnim zakonima. Obavezno prema posebnim zakonima podrazumijeva da su im dane u nadležnost i da te obaveze moraju izvršavati. Neki od zakona koji se odnose na organizacije koje mogu stjecati prihode iz njih odnosno moraju obavljati neke javne djelatnosti koje su im nametnute tim istim zakonom su Zakon o vatrogastvu, Zakon o članarinama turističkim zajednicama, Zakon o obrtu i Zakon o Hrvatskoj gospodarskoj komori. Dragovoljno prema posebnim zakonima dano je pravo da neke neprofitne organizacije mogu dobiti dio proračunskih sredstava. Neki od zakona za organizacije koje se mogu financirati prema tim posebnim zakonima su Zakon o sportu, Zakon o tehničkoj kulturi, Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Neke neprofitne organizacije ako su za to registrirane, mogu imati položaj stalnog prikupljača humanitarne pomoći, te je ovo područje uređeno Zakonom o humanitarnoj pomoći. Još jedan od načina financiranja je putem sredstava koja se u državni proračun uplate na temelju organiziranja raznih igara na sreću, na temelju Zakona o igrama na sreću.

Pretpostavka za obavljanje gospodarske djelatnosti nalazi se u raznim posebnim zakonima. Svakako se kao uobičajeni način financiranja u okviru gospodarske djelatnosti ne bi smjeli zanemariti sponzorski ugovori koji se sklapaju između sponzora i sponzorirane osobe.

Člansko financiranje proizlazi iz članarina koje uplaćuju članovi tih neprofitnih organizacija.

Darivanja su ugrađena kao mogućnost financiranja u sve posebne zakone vezana uz poslovanje neprofitnih organizacija. Ugovorom o darovanju darovatelj se obvezuje prepustiti stvar ili imovinsko pravo, a obdarenik to primi. Dakle, i darovatelj i obdarenik moraju pristati na darovanje.

Privremeno financiranje može se osigurati i zaduživanjem kod financijskih institucija ili osoba koje to nisu. Posuđivanje, odnosno pozajmljivanje, najčešće novaca trebalo bi biti uređeno aktima neprofitne organizacije.²³

Pravila koja treba slijediti pri organiziranom prikupljanju sredstava uključuju:

- aktivno traženje sredstava
- jasno definiranje misije i vizije organizacije kako bi postala prepoznatljiva u sredini
- očuvanje određenog imidža organizacije
- promociju rada organizacije
- organiziranost
- usmjerenost na stvarne programe
- osobni pristup i komunikacija
- zahvaljivanje donatorima
- razvijanje odgovornosti i transparentnosti

Preporučuje se izbjegavati:

- ostaviti planiranje za zadnji trenutak
- ponavljanje starih kampanja
- zaboravljanje volontera
- prekomjerno prikupljanje sredstava što može financijski iscrpiti donatore
- ne zaboraviti provesti evaluaciju kampanje²⁴

²³ Botički i drugi, op. cit. 529

²⁴ Vašiček D. i Vašiček V. op. cit. 95

Neprofitne organizacije koje djeluju u turizmu i ugostiteljstvu, poput turističkih zajednica, igraju važnu ulogu u podršci i promicanju sektora. Mogu imati različite ciljeve, kao što je razvoj održivog turizma, zaštita prirodnih i kulturnih resursa, podrška zajednicama i izgradnja turističke industrije. Postoje posebni zakoni koji uređuju rad turističkih zajednica, a to su: Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19. i 42/20.), Zakon o članarinama u turističkim zajednicama (NN 52/19) i Zakon o turističkoj pristojbi (NN 52/19, 32/20, 42/20).²⁵

Prema Zakonu o udrugama, ove organizacije mogu obavljati gospodarske djelatnosti koje nisu usredotočene na stjecanje zarade za svoje pripadnike ili treće osobe. To uključuje pružanje ugostiteljskih usluga i organizaciju turističkih aktivnosti pod određenim uvjetima. Zakon o udrugama (NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22) definira da udruga može obavljati gospodarske djelatnosti koje doprinose ostvarivanju njezinih ciljeva, ali ne radi stjecanja dobiti za članove. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20) omogućava neprofitnim organizacijama pružanje ugostiteljskih usluga poput usluživanja jela, pića i napitaka te usluga smještaja pod specifičnim uvjetima. Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70,21) dopušta udrugama organizaciju izleta ili paket-aranžmana bez angažiranja turističkih agencija, ali opet pod posebnim uvjetima. Provođenje nadzora nad ovim djelatnostima obavlja Turistička inspekcija Državnog inspektorata, koja osigurava da se djelatnosti obavljaju u skladu sa zakonom kako bi se izbjeglo protuzakonito djelovanje. Neprofitne organizacije mogu pružati ugostiteljske usluge i organizirati turističke aktivnosti pod strogim uvjetima i bez svrhe stjecanja dobiti. Pridržavanje zakonskog okvira je ključno za legalno obavljanje ovih djelatnosti.²⁶

²⁵ Vlada Republike Hrvatske:

<https://vlada.gov.hr/UserDocImages//2016/Sjednice/2018/10%20listopad/121%20sjednica%20VRH//121%20-%204.pdf> (pristupljeno 07.05.2024.)

²⁶ Magdić-Hanžek, Prilog časopisu RRiF: „Neprofitne organizacije u ugostiteljstvu“, br. 12/2020

2. Financijsko izvještavanje u neprofitnim organizacijama

Neprofitne organizacije moraju voditi točnu računovodstvenu evidenciju svojih transakcija. To podrazumijeva dokumentiranje svih prihoda, rashoda, imovine i obveza u odgovarajućim računovodstvenim knjigama.

Kako bi se statistički obuhvatio cijeli neprofitni sektor, Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da sve neprofitne organizacije moraju predati financijske izvještaje, prilagođene visini prihoda i vrijednosti imovine, odnosno obveza vođenja jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva.

Neprofitna organizacija, u slučaju ne poslovanja tijekom godine, dužna je dostaviti Ministarstvu financija izjavu o neaktivnosti i to je obvezna napraviti u roku propisanom za predaju godišnjih financijskih izvještaja.²⁷

Neprofitna organizacija obvezna je sastavljati financijske izvještaje, koje podnosi samo na razini pravne osobe, uključujući podatke o djelovanju svojih organizacijskih dijelova.

Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija regulirano je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14, dalje u tekstu: Zakon) i Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu te Registru neprofitnih organizacija (NN 31/15, dalje u tekstu: Pravilnik). Prema ovom zakonodavstvu donesena su tri pravilnika:

1. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15, 25/17, 96/18, 103/18 i 134/22),
2. Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu te Registru neprofitnih organizacija (NN 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21),
3. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja, kontroli, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN 119/15 i 134/22).

Zakon postavlja temelje za sustav financijskog izvještavanja, a Pravilnikom se pobliže uređuju oblik i sadržaj financijskih izvještaja i izvještaja o neaktivnosti, razdoblja za sastavljanje financijskih izvještaja, te obveze i rokovi za podnošenje izvještaja.

²⁷ Bičanić i drugi, op.cit. 3

Sve odredbe Pravilnika o izvještavanju obvezne su za domaće i strane udruge i njihove saveze, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikate, udruge poslodavaca, te sve druge pravne osobe koje nisu osnovane radi stjecanja dobiti. Pravilnik se ne primjenjuje na političke stranke, dok vjerske zajednice primjenjuju Pravilnik samo u dijelu koji se odnosi na izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava.²⁸

Obveza financijskog izvještavanja u neprofitnim varira ovisno o metodama vođenja knjigovodstva, što rezultira podjelom na:

1. Financijsko izvještavanje u sustavu dvojnog knjigovodstva
2. Financijsko izvještavanje u sustavu jednostavnog knjigovodstva

Neprofitna organizacija koja koristi jednostavno knjigovodstvo mora sastaviti godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima na Obrascu G-PR-IZ-NPF i bilješke. Organizacija koja koristi dvojno knjigovodstvo treba izraditi bilancu na Obrascu BIL-NPF, izvještaj o prihodima i rashodima na Obrascu PR-RAS-NPF i bilješke.

Sve neprofitne organizacije moraju primjenjivati dvojno knjigovodstvo, osim onih koje zadovoljavaju sljedeće uvjete:

- vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno iznosi manje od 30.526,25 eura,
- godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno je manji od 30.526,25 eura godišnje²⁹

Financijski izvještaji neprofitnih organizacija moraju se predati FINA-i elektronički ili putem papirnato g obrasca najkasnije 60 dana nakon isteka izvještajnog razdoblja, koje je jednako kalendarskoj godini. Dakle, izvještaji za 2023. godinu moraju biti predani do 29.02.2024. godine, osim ako je godina prijestupna, tada je rok 01.03. tekuće godine. Nakon ovih rokova, FINA neće prihvaćati izvještaje.³⁰

²⁸ Bakran i drugi, op. cit. 257

²⁹ Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija> (pristupljeno 21.02.2024.)

³⁰Ministarstvo financija Republike Hrvatske: https://mfin.gov.hr/UserDocImages//dokumenti/neprofitne-organizacije/fin_izvj/upute/2023//Uputa%20neprofitni%201-6%202023.pdf (pristupljeno 21.02.2024.)

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

za razdoblje od _____ do _____

Naziv obveznika:	_____		
Poštanski broj:	Mjesto:	RNO broj:	_____
Adresa sjedišta:	Matični broj:		_____
Račun (IBAN):	OIB:		_____
Šifra djelatnosti:	Oznaka razdoblja:		2023-12
Šifra grada/općine:	Šifra županije:		_____
Broj pogrešaka: 3	Obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva (DA/NE):		DA
Kontrolni broj:			0,00

Neki financijski pokazatelji iz obrasca:

Iznosi u eurima i centima

BIL-NPF	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca
IMOVINA (AOP 002+074)	001	0,00	0,00
OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	0,00	0,00
PR-RAS-NPF	AOP	Ostvareno u istom razdoblju prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju
PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	001	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	0,00	0,00
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)	154	0,00	0,00
Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	0,00	0,00
G-PR-IZ-NPF	AOP	Ostvareno u prethodnoj poslovnoj godini	Ostvareno u tekućoj poslovnoj godini
PRIMICI UKUPNO (AOP 001 do 004 + 011 do 014)	015	0,00	0,00
IZDACI UKUPNO (AOP 016 + 019 do 027)	028	0,00	0,00
VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE (AOP 015-028)	029	0,00	0,00

Zakonski zastupnik:	_____
Datum:	_____
Osoba za kontakt:	_____
Telefon:	_____
Telefax:	_____
Adresa e-pošte:	_____

Potpis zakonskog zastupnika

Evidencijski broj

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(popunjava FINA)

Verzija Excel datoteka: 6.0.6.

Slika 3. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija

 Izvor: Ministarstvo financija, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/financijsko-izvjestavanje/116>

U zaglavlju i podnožju referentne stranice traže se svi osnovni podaci neke neprofitne organizacije, te oni obavezno moraju biti popunjeni. To su podaci poput OIB-a, matičnog broja, RNO broja, naziva organizacije i drugi, te ako obrazac ne sadrži te podatke neće moći biti zaprimljen u FINA-i prilikom predaje.

Kontni plan za neprofitne organizacije u Hrvatskoj daje okvir za vođenje računovodstvenih i financijskih izvješća u skladu s potrebama i ciljevima. Ovaj kontni plan razlikuje se od plana profitnih organizacija jer su prioriteti neprofitnih organizacija usmjereni na postizanje njihove misije i ciljeva, a ne na stvaranje dobiti. Kontni plan za neprofitne organizacije omogućuje organizacijama da učinkovito prate i upravljaju svojom imovinom osiguravajući da vode otvorene, transparentne evidencije i poštuju zakonske i računovodstvene zahtjeve. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija su bilanca i izvještaj o prihodima i rashodima.³¹

2.1. Bilanca

Bilanca neprofitnih organizacija objavljuje se za period od 01.01. do 31.12. poslovne godine, tj. na dan 31.12. poslovne godine, na Obrascu BIL-NPF. To je izvještaj o stanju i strukturi, te izmjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora.³²

Linkovi	Novosti	Upute	RefStr	PR-RAS-NPF	BIL	G-PR-IZ-NPF	Kontrole	Šifre
Vrsta posla: 708								Obrazac BIL-NPF
BILANCA								
Stanje na dan: 00.01.1900.								
Naziv obveznika: _____								
Poštanski broj: _____			Mjesto: _____					
Adresa sjedišta: _____								
Račun (IBAN): _____						RNO broj: _____		
Šifra djelatnosti: _____						Matični broj: _____		
Šifra grada/općine: _____						OIB: _____		
						Oznaka razdoblja: 2023-12		
						Šifra županije: _____		
Verzija Excel datoteke: 6.0.6.								
Iznosi u eurima i centima								
Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)			
1	2	3	4	5	6			
IMOVINA								
	IMOVINA (AOP 002+074)	001	0,00	0,00	-			
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002	0,00	0,00	-			
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	003	0,00	0,00	-			
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	004	0,00	0,00	-			
0111	Zemljište	005			-			
0112	Rudna bogatstva	006			-			
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	007			-			
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008	0,00	0,00	-			
0121	Patenti	009			-			

Slika 4. Bilanca

Izvor: Ministarstvo financija, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/financijsko-izvjestavanje/116>

³¹ Roje i Vašiček, „Financijsko izvještavanje i financijsko upravljanje neprofitnim organizacijama“, 19. <https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arhiva/E-CASOPISI%202012/E%20riznica/Riznica-listopad-2012.pdf> (pristupljeno 07.05.2024.)

³² Bičanić i drugi, op. cit. 229

Obrazac BIL-NPF sadrži sljedeće podatke:

1. stupac – Račun iz računskog plana
2. stupac – Opis pozicije
3. stupac – AOP oznaka
4. stupac – Vrijednost pozicija na dan 1. siječnja godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno dan početka poslovanja
5. stupac – Vrijednost pozicija na dan 31. prosinca godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno dan prestanka poslovanja
6. stupac – Index promjena stanja

Bilanca je izvještaj koji predstavlja kako poduzeće financijski stoji u određenom trenutku, obično na kraju poslovne godine. Prikazuje stranu aktive (imovina) i stranu pasive (obveze i kapital) poduzeća. Imovina uključuje sve što tvrtka posjeduje ili kontrolira, kao što su gotovina, zalihe, nekretnine, oprema i potraživanja. S druge strane, pasiva uključuje obveze poduzeća prema vjerovnicima i vlasnički kapital. Bilanca je ključni računovodstveni izvještaj koji pruža financijsko stanje poduzeća na određeni dan, pri čemu se aktiva mora uravnotežiti s pasivom. Ona služi kao osnova za analize poput likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti i profitabilnosti, te je ključan akt u procesu revizije. U bilanci uvijek treba biti ispoštovana osnovna bilančna jednakost, što znači da ukupna imovina treba biti jednaka zbroju ukupnih obveza i vlastitih izvora.

Bilanca je ključna jer pruža pregled financijskog stanja organizacije, obuhvaćajući omjer imovine, obveza i kapitala. Posebno je važna struktura imovine, obveza i kapitala te njihovi međusobni odnosi i utjecaji pri procjeni financijskog stanja.³³

U obrascu bilance, nije moguće istovremeno ispunjavati rubrike AOP 199 Višak prihoda i AOP 200 Manjak prihoda, umjesto toga, podaci o viškovima ili manjkovima prihoda za jednu godinu unose se kao "prebijeno" u izvještaj.³⁴

U nastavku Tablica 1. prikazuje usporednu analizu strukture bilance profitne i neprofitne organizacije.

³³ Žager i drugi, „Računovodstvo 1“, 35.-36.

³⁴ Bakran i drugi, op. cit., 265.

Tablica 1. Usporedna analiza strukture bilance profitne i neprofitne organizacije

AKTIVA NEPROFITNE ORGANIZACIJE	AKTIVA PROFITNE ORGANIZACIJE
1.Nefinancijska imovina	1.Dugotrajna imovina
Neproizvedena dugotrajna imovina	Nematerijalna imovina
Proizvedena dugotrajna imovina	Materijalna imovina
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	Financijska imovina
Nefinancijska imovina u pripremi	Potraživanja
2.Financijska imovina	2.Kratkotrajna imovina
Novac u banci i blagajni	Zalihe
Depoziti, jamčevni polog i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	Potraživanja
Zajmovi	Financijska imovina
Vrijednosni papiri	Novac u banci
Obveze i uplate u glavnici i prihodima	3.Plaćeni troškovi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	AKTIVA PROFITNE ORGANIZACIJE
PASIVA NEPROFITNE ORGANIZACIJE	PASIVA PROFITNE ORGANIZACIJE
1.Obveze i vlastiti izvori	1.Kapital i rezerve
Obveze	Temeljni kapital
Obveze za rashode	Kapitalne rezerve
Obveze za vrijednosne papire	Zadržana dobit ili preneseni gubitak
Obveze za kredite i zajmove	Dobit ili gubitak poslovne godine
Odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja	2.Dugoročne obveze
2.Vlastiti izvori	3.Kratkoročne obveze
Višak prihoda	4.Odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja
Manjak Prihoda	

Izvor: obrada autora, prema Žigman, Hladika dostupnih na [1-3 str.indd \(rif.hr\)](#)

Aktiva neprofitne organizacije podijeljena je na nefinancijsku i financijsku imovinu, dok aktiva profitne organizacije obuhvaća dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, te plaćene troškove budućih razdoblja i nedospjele naplate prihoda, koji su u neprofitnoj organizaciji uključeni u financijsku imovinu.

Pasiva neprofitne organizacije sastoji se od obveza i vlastitih izvora, koji uključuju višak ili manjak prihoda. Kod profitnih organizacija se unutar kapitala i rezervi kao vlastitih izvora, nalazi dobit ili gubitak tekuće godine. Kod neprofitnih organizacija obveze su podijeljene na obveze za rashode, vrijednosne papire, te kredite i zajmove, dok su kod profitne organizacija obveze razvrstane prema ročnosti (dugoročne i kratkoročne). Ova struktura odražava različite ciljeve i načine financiranja neprofitnih i profitnih organizacija.

2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima

Izvještaj o prihodima i rashodima sastavlja se na Obrascu: PR-RAS-NPF. On se obično objavljuje jednom godišnje i obuhvaća razdoblje od 01.01. do 31.12. poslovne godine, no u nekim slučajevima ovi izvještaji mogu biti sastavljeni i objavljeni na polugodišnjoj ili kvartalnoj osnovi. Navedeni obrazac treba pružiti točan i realno prikazan položaja financija i aktivnosti neprofitne organizacije, detaljno prikazujući prihode, rashode i financijski rezultat.³⁵

Linkovi	Novosti	Upute	RefStr	PR-RAS-NPF	BIL	G-PR-IZ-NPF	Kontrole	Šifre
Vrsta posla 708								Obrazac PR-RAS-NPF
IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA								
za razdoblje 00.01.1900. do 00.01.1900.								
Naziv obveznika: _____								
Poštanski broj: _____			Mjesto: _____					
Adresa sjedišta: _____								
Račun (IBAN): _____						RNO broj: _____		
Šifra djelatnosti: _____						Matični broj: _____		
Šifra grada/općine: _____						OIB: _____		
						Oznaka razdoblja: 2023-12		
						Šifra županije: _____		
Verzija Excel datoteke: 6.0.6. Iznosi u eurima i centima								
Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks (5/4)			
1	2	3	4	5	6			
PRIHODI								
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	001	0,00	0,00	-			
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002	0,00	0,00	-			
3111	Prihodi od prodaje roba	003			-			
3112	Prihodi od pružanja usluga	004			-			
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	005	0,00	0,00	-			
3211	Članarine	006			-			
3212	Članski doprinosi	007			-			
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008	0,00	0,00	-			

Slika 5. Izvještaj o prihodima i rashodima

Izvor: Ministarstvo financija, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/financijsko-izvjestavanje/116>

Obrazac PR-RAS-NPF sadrži sljedeće podatke:

1. stupac – Račun iz računskog plana
2. stupac – Opis pozicije
3. stupac – AOP oznaka
4. stupac – Vrijednost pozicije ostvarene u izvještajnom razdoblju prethodne godine
5. stupac – Vrijednost pozicije ostvarene u izvještajnom razdoblju tekuće godine
6. stupac – Index ostvarenja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine

³⁵ Bičanić i drugi, op. cit. 214

Neprofitne organizacije koje su osnovane tijekom godine u Obrascu PR-RAS-NPF za tekuću godinu neće popunjavati podatke u stupcu 4: ostvareno prethodne godine jer ne posjeduje ove informacije.

Izvještaj o prihodima i rashodima je financijski izvještaj koji prikazuje prihode, rashode i višak ili manjak prihoda nad rashodima u određenom periodu, najčešće tijekom jedne poslovne godine. Ovo izvješće pruža pregled financijske uspješnosti organizacije i njezine sposobnosti stvaranja viška ili manjka prihoda u obračunskom razdoblju.

S obzirom da se u Obrascu PR-RAS-NPF za razdoblje od 01.01. do 31.12. poslovne godine iskazuje i financijski rezultat, treba se utvrditi da je ostvaren višak prihoda ako su prihodi veći od rashoda, odnosno da je ostvaren manjak prihoda u slučaju da su rashodi veći od prihoda.³⁶

Na temelju ovog izvještaja procjenjuje se efikasnost djelovanja, koja se obično utvrđuje kao mogućnost organizacije da ostvari svoje specifične ciljeve. Ovi ciljevi mogu varirati, što znači da ocjena efikasnosti djelovanja ovisi o zadanim parametrima i određenim željama organizacije.³⁷

Poslovni procesi uzrokuju promjene u imovini i izvorima imovine, što potiče nastanak prihoda i rashoda. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, prihodi i rashodi se analiziraju prema njihovom utjecaju na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi. Tako prihodi pokazuju povećanje ekonomske dobiti u obliku priljeva odnosno povećanja gotovine ili smanjenja obveza tijekom istog obračunskog razdoblja, dok rashodi pokazuju smanjenje ekonomske dobiti u obliku odljeva novčanih sredstava.³⁸

U nastavku Tablica 2. prikazuje strukturu Izvještaja o prihodima i rashodima.

³⁶ Bičanić i drugi, op. cit. 227

³⁷ Žager i drugi, op. cit. 50.

³⁸ Žager i drugi, op. cit. 51.

Tablica 2. Struktura Izvještaja o prihodima i rashodima

PRIHODI	RASHODI
Prihodi od prodaje roba i pružanja	Rashodi za radnike
Prihodi od financijske imovine	Materijalni rashodi
Prihodi od nefinancijske imovine	Rashodi za usluge
Prihodi od donacija	Rashodi za materijal i energiju
Ostali prihodi	Donacije
	Ostali rashodi

Izvor: obrada autora temeljem izvještaja dostupnih na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/>

Glavni prihodi u neprofitnim organizacijama dijele se na prihode od prodaje roba i usluga, prihode od financijske imovine, nefinancijske imovine, donacija te ostale prihode. Prihodi od prodaje tako obuhvaćaju prodaju proizvoda i usluga, prihodi od financijske imovine dolaze iz kamata, dividendi i drugih financijskih ulaganja, prihodi od nefinancijske imovine uključuju prihode od prodaje ili iznajmljivanja nekretnina i opreme, prihodi od donacija su sredstva dobivena od pojedinaca, organizacija ili vlada, dok ostali prihodi obuhvaćaju razne druge izvore prihoda poput kazni i subvencija.

Glavni rashodi u neprofitnim organizacijama uključuju rashode za radnike, materijalne rashode, rashode za usluge, materijal i energiju, donacije i ostale rashode. Rashodi za radnike obuhvaćaju plaće, doprinose i beneficije zaposlenicima. Materijalni rashodi su troškovi nabavke potrebnih materijala, a rashodi za usluge obuhvaćaju troškove za vanjske usluge poput savjetovanja i održavanja. Rashodi za materijal i energiju uključuju troškove električne energije, vode i sirovina. Donacije su sredstva ili resursi koje poduzeće daje drugima, dok ostali rashodi obuhvaćaju neočekivane troškove i gubitke.

2.3. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje služe kao detaljnija pojašnjenja koja dopunjuju podatke iz financijskih izvještaja predanih na zakonski propisanim obrascima. U njima se detaljno objašnjavaju važni podaci potrebni za ispravno shvaćanje i tumačenje financijskih izvještaja. Bilješke također sadrže detaljna pojašnjenja koja nisu direktno iskazana u financijskim izvještajima, ali su bitne za poslovanje neprofitne organizacije.

Službeni izgled bilješki nije određen zakonom, no to nije povod da se njihovom sastavljanju pristupa samo radi ispunjavanja zakonske forme. Naprotiv, cilj bilješki trebao bi biti pružanje dodatnih objašnjenja o specifičnim stavkama koje su ključne za razumijevanje financijskih izvještaja. Radi lakšeg povezivanja s podacima u financijskim izvještajima, bilješke trebaju biti numerirane i referencirane na odgovarajuće pozicije u izvještaju s naznakom AOP oznake. U bilješkama također trebaju biti navedeni svi podaci iz zaglavlja, kao i u ostalim financijskim izvještajima.³⁹

Obvezne bilješke uz bilancu uključuju:⁴⁰

- opis drugih ugovornih aranžmana i raznih odnosa koji, uz određene uvjete, mogu postati obveza ili imovina
- opis stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova, uključujući robne kredite i financijske najmove

U slučaju da obveznici ne posjeduju sve podatke, mora se izvijestiti da odgovarajuće bilješke nisu prikazane u bilanci zbog nedostatka evidencije od strane obveznika.

Ponekad bilješke uz financijske izvještaje nisu sastavljene ili ne posjeduju sve propisane podatke. U bilješkama uz izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je objasniti uzroke značajnih razlika u rezultatima u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.⁴¹

Ponekad se u obrazloženju potrebno osvrnuti na pozicije iz financijskog plana kako bi se obrazložilo izvršenje i odstupanje koje nastaje iz usporedbe.

³⁹ Bakran i drugi, op. cit. 281

⁴⁰ Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html (pristupljeno 07.05.2024.)

⁴¹ Narodne novine (2015) Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zagreb: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html (pristupljeno 24.02.2024.)

3. Računovodstvo neprofitnih organizacija – primjer Turistička zajednica grada Varaždina i Turistička zajednica grada Čakovca

Računovodstvo neprofitnih organizacija, kao što su turističke zajednice, ima svoje specifičnosti koje se razlikuju od računovodstva profitnih organizacija. Računovodstvo turističkih zajednica usmjereno je na učinkovito upravljanje financijama kako bi se ostvarili ciljevi turističkih zajednica, a to su promocija turizma i unapređenja turističke industrije u određenoj regiji ili destinaciji. U nastavku se navode primjeri računovodstvenog izvještavanja za Turističku zajednicu grada Varaždina i Turističku zajednicu grada Čakovca.

3.1. Turistička zajednica grada Varaždin

Turistička zajednica Grada Varaždina u registar je upisana 26.08.2009. godine, a skraćeni naziv joj je TZG Varaždin. Prema podacima iz sustava eVisitor, grad Varaždin je u 2023. godini ostvario 41.750 dolazaka, od čega je 38% domaćih turista, a 62% stranih. Iste godine ostvareni su prihodi u iznosu od 263,648,59 eura, od čega se 44.679,42 eura odnosi na turističku pristojbu, a 218.969,17 eura na članarinu. U 2023. godini TZG Varaždin ima zaposleno 7 radnika.⁴²

Turistička zajednica grada Varaždina je neprofitna organizacija koja promovira turizam i razvoj turističkih aktivnosti u gradu Varaždinu. Njeno računovodstvo fokusirano je na praćenje prihoda i rashoda te na transparentno upravljanje sredstvima koja dolaze iz turističke takse, donacija, subvencija itd.

Neki od ključnih aspekata računovodstva Turističke zajednice grada Varaždina uključuju:⁴³

- **Prihodi:** Prihodi turističke zajednice mogu potjecati od različitih izvora kao što su turistička taksa, sponzorstva, donacije, naknade za usluge itd., važno je pratiti svaki izvor prihoda i njihovu namjensku potrošnju
- **Rashodi:** Rashodi uključuju troškove promocije turizma, održavanja turističkih objekata, plaće zaposlenika, administrativne troškove i sl., bitno je pravilno alociranje sredstava prema prioritetima i ciljevima organizacije
- **Bilance:** Bilance omogućuju pregled financijskog stanja organizacije na kraju financijskog razdoblja. Bilance u neprofitnim organizacijama poput turističkih zajednica obično pokazuju sredstva, obveze i kapital organizacije

⁴² Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 07.05.2024.)

⁴³ Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 07.03.2024.)

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA VARAŽDINA

OSNOVNI PODACI			
01. Redni broj organizacije	0070025	02. Datum upisa u registar	26.8.2009.
03. Datum brisanja iz registra		04. Datum zadnje promjene	14.4.2016.
Napomena			

PODACI O NEPROFITNOJ ORGANIZACIJI			
05. Naziv neprofitne organizacije	TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA VARAŽDINA		
06. Skraćeni naziv neprofitne organizacije	TZG VARAŽDIN		
07. Osobni identifikacijski broj	85989550514	08. Matični broj	03374556
09. Pravno ustrojbeni oblik	TURISTIČKA ZAJEDNICA	10. Broj organizacijskih dijelova	
11. Naziv matičnog registra	UPISNIK TURISTIČKIH ZAJEDNICA	12. Broj iz matičnog registra	132
13. Adresa sjedišta	IVANA PADOVCA 3	14. Poštanski broj	42000
15. Mjesto	VARAŽDIN	16. Šifra djelatnosti	9411
17. Račun (IBAN)	6823600001101743964	18. Statistička oznaka grada općine	472
19. Osoba za kontakt	DUNJA KUŠTER	20. Statistička oznaka županije	05
21. Telefon	042/210-985	22. Faks	042/210-985
23. e-mail	dunja@spancirfest.com	24. Web stranica	www.tourism-varazdin.hr

PODACI O OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE			
25. Ime i prezime	JELENA TOTH	26. Ime i prezime	

PODACI ZA BAZU FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA			
27. Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva	☒	28. Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva	☐
29. Neprofitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odluči se za dvojno knjigovodstvo			☐

Slika. Podaci o organizaciji TZ grada Varaždina

Izvor: Registar neprofitnih organizacija, <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Details?handler=Details&id=9552>

Turistička zajednica grada Varaždina pod obvezom je vođenja dvojnog knjigovodstva. To je organizacija koja posluje na principu destinacijskog menadžmenta, osnovana s ciljem promoviranja i razvitka turizma u Republici Hrvatskoj, te zaštite gospodarskih interesa fizičkih i pravnih osoba koje nude usluge u ugostiteljstvu, turizmu ili sudjeluju u drugim djelatnostima povezanim s turizmom, aktivno sudjelujući u upravljanju destinacijom na razini grada Varaždina.⁴⁴

⁴⁴ Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/wp-content/uploads/2022/05/statut-tzgv-2020.pdf> (pristupljeno 07.03.2024.)

3.2. Financijski izvještaji Turističke zajednice grada Varaždina

Financijski izvještaji sastavljeni su sukladno odredbama i Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15-134/22), Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14-114/22) i Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (NN 31/15-21/21) i obuhvaćaju bilancu, izvještaj o prihodima i rashodima i bilješke. Turistička zajednica grada Varaždina provodila je aktivnosti sukladno Programu rada i financijskom planu te sukladno odlukama Turističkog vijeća i Skupštine TZGV-a, u skladu sa Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma.⁴⁵

Financijski izvještaji do 31.12.2022. godine izrađivani su u kunama što je i bila službena valuta Republike Hrvatske do tog datuma, dok se izvještaji nakon tog datuma sastavljaju u eurima, novoj službenoj valuti Republike Hrvatske.

U nastavku su detaljnije prikazane pozicije bilance TZG Varaždina kao i izvještaj o prihodima i rashodima.

3.2.1. Bilanca Turističke zajednice grada Varaždina

Tablica 3. prikazuje bilancu Turističke zajednice grada Varaždina te vrijednosti za razdoblje od tri godine i to: 2021., 2022. i 2023. godinu. Podatci sadržani u tablici javno su dostupni podatci koji se mogu pronaći u Registru neprofitnih organizacija.

Tablica 3. Bilanca Turističke zajednice grada Varaždina (u eurima)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
IMOVINA	IMOVINA (AOP 002+074)	001	247 041,48	293 331,34	316 226,86
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002	90 680,60	111 312,50	141 405,44
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	003	6 324,77	6 324,77	6 864,74
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008	6 324,77	6 324,77	6 864,74
0123	Licence	011	6 324,77	6 324,77	6 864,74
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	018	84 355,83	104 987,72	134 540,70
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	023	290 450,73	339 194,11	411 280,60

⁴⁵ Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 11.04.2024.)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
0221	Uredska oprema i namještaj	024	25 463,27	25 627,58	29 944,96
0222	Komunikacijska oprema	025	1 135,58	1 135,58	1 135,59
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	030	238 146,92	286 725,99	354 495,15
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	042	6 237,04	6 237,04	6 237,05
0261	Ulaganja u računalne programe	043	6 237,04	6 237,04	6 237,05
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	046	212 817,71	240 929,19	283 462,72
042	Sitni inventar u uporabi	053	34 864,82	46 096,22	91 601,01
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	054	34 862,82	46 096,22	91 601,01
1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	074	156 360,87	182 018,85	174 821,42
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	075	75 483,58	44 174,53	55 291,17
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	076	75 051,30	44 037,43	55 253,32
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	077	74 327,96	40 921,23	55 253,25
113	Novac u blagajni	081	432,28	137,10	37,85
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	083	20 336,72	37 533,48	44 876,46
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	095	349,33	836,82	967,84
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	37 057,27	83 632,49	72 671,43
161	Potraživanja od kupaca	134	35 911,47	30 301,68	37 841,82
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136	1 145,80	1 145,80	0,00
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 143+144)	142	23 483,31	16 943,79	1 982,36
191	Rashodi budućih razdoblja	143	16 953,88	16 943,79	1 982,36
Obveze i Vlastiti izvori	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	247 041,48	293 331,34	316 226,86
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	168 304,60	256 223,11	276 057,54
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	92 724,00	130 971,53	162 764,68
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	12 016,06	13 374,61	15 563,25
2411	Obveze za plaće – neto	149	7 307,72	8 052,96	9 439,81
2414	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	152	861,24	1 088,06	1 391,04
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	2 093,84	2 319,73	2 728,71
2416	Obveze za doprinose na plaće	154	1 727,52	1 913,86	2 003,69
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	50 965,43	84 794,61	105 786,98
2421	Naknade troškova radnicima	157	218,86	237,31	237,28
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	49 008,03	74 633,62	95 999,39
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	29 742,52	32 802,31	41 414,45
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	29 742,52	32 802,31	41 414,45
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	75 580,60	125 251,58	113 292,86
291	Odgođeno plaćanje rashoda	191	19 199,02	26 830,98	564,54
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	56 381,58	98 420,60	112 728,32
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	3 565,73	1 975,18	271,69
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	52 815,85	96 445,42	112 456,63
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	78 736,88	37 108,24	40 169,32
5221	Višak prihoda	199	78 736,88	37 108,24	40 169,32

Izvor: obrada autora, temeljem Bilanci TZG Varaždina dostupnih na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Details?handler=Details&id=9552>

Na dan 31.12.2023. godine, imovina Turističke zajednice grada Varaždina iznosi 316.226,86 eura, što je u promatranom razdoblju koje uključuje 2021., 2022. i 2023. godinu najviši iznos, dok je vrijednost imovine bila najniža 2021. godine, kada je iznosila 247.041,48 eura. Veći dio u imovini 2023. godine doprinosi financijska imovina koja iznosi 174.821,42 eura, nju čine novac u banci i blagajni u iznosu od 55.291,17 eura, depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te iznos više plaćenih poreza u iznosu od 44.876,46 eura. Najveći udio financijske imovine čine potraživanja za prihode u ukupnom iznosu od 72.671,43 eura, dok najmanji udio čine rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda sa 1.982,36 eura za 2023. godinu. Manji dio koji doprinosi ukupnoj imovini 2023. godine čini nefinancijska imovina sa 141.405,44 eura od koje veći dio čini proizvedena dugotrajna imovina u iznosu od 134.540,70 eura, a drugi manji dio čini neproizvedena dugotrajna imovina u iznosu od 6.864,74 eura. Neproizvedenu materijalnu imovinu odnosno u slučaju TZ grada Varaždina, nematerijalnu imovinu čine licence u iznosu od 6.864,74 eura, dok proizvedenu materijalnu imovinu najvećim udjelom čine postrojenja i oprema u iznosu od 411.280,60 eura, odnosno uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene su ti koji čine glavinu tog iznosa sa 354.495,15 eura.

Obveze TZ grada Varaždina najviše su bile 2023. godine, kada su iznosile 276.057,54 eura, dok su 2021. godine bile najmanje i iznosile su 168.304,60 eura, što bi značilo da su se obveze povećale u odnosu na 2021. godinu. Od tih 276.057,54 eura 2023. godine, veći dio zauzimaju obveze za rashode u iznosu od 162.764,68 eura, pod koje spadaju obveze za radnike (15.563,25 eura), poput obveza za plaće-neto, obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća, obveze za doprinose iz i na plaće, najmanje obveze za rashode bile su 2021. godine i iznosile su 92.724,00 eura, zatim obveze za materijalne rashode (105.786,98 eura), pod njih ubrajamo naknade troškova radnicima i obveze prema dobavljačima u zemlji i one su najmanje bile 2021. godine te su iznosile 50.965,43 eura i za kraj imamo ostale obveze (41.414,45 eura) pod koje ulaze obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze, one su isto najmanje bile 2021. godine kada su iznosile 29.742,52 eura. Manji dio od ukupnih obveza odlazi na odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja koje 2023. godine iznosi 113.292,86 eura, dok je najmanje bilo 2021. godine i iznosilo je 75.580,60 eura. U pasivi bilance vidljivo je da su vlastiti izvori najmanji bili 2022. godine kad su iznosili 37.108,24 eura, dok su najveći bili 2019. godine u iznosu od 78.736,88 eura, a 2023. godine iznose 40.169,32 eura.

Na temelju prikazanih podataka o financijskom stanju TZG Varaždina, možemo zaključiti da se imovina povećala tijekom promatranog razdoblja, dosegivši najvišu vrijednost 2023. godine. Veći dio imovine čini financijska imovina, a posebice potraživanja za prihode, od čega su najveća potraživanja od kupaca. S druge strane, obveze su također rasle, osobito u 2023. godini, što ukazuje na obveze za rashode, od čega su najveće obveze za radnike. Vlastiti izvori financiranja su tijekom promatranog razdoblja varirali, ali su 2023. godine bili nešto viši u usporedbi sa prošlom godinom. Općenito, povećanje imovine i obveza ukazuje na aktivan rad Turističke zajednice, ali i na želju za pozornijim vođenjem financijama kako bi se održala stabilnost.

Bilješke uz bilancu

Ukupna imovina iznosi 316.226,86 eura, od čega na nefinancijsku imovinu otpada 141.405,44 eura. Nefinancijsku dugotrajnu imovinu u iznosu 6.864,74 eura čine licence, a proizvedenu dugotrajnu imovinu čine uredski namještaj (22.731,09 eura), računala (7.213,87 eura), uređaji, strojevi i oprema za ostali namještaj (375.380,74 eura) i ostalo. Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose u 2023. godini iznose 43.908,62 eura i odnose se na potraživanje po PDV-u i potraživanje po preplaćenim doprinosima. Obveze za radnike odnose se na obračunatu plaću te poreze i doprinose.⁴⁶

⁴⁶ Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 09.05.2024.)

3.2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Varaždina

Prihodi i rashodi Turističke zajednice grada Varaždina za 2021., 2022. i 2023. godinu prikazani su u Tablici 4. Podatci sadržani u tablici javno su dostupni, a mogu se pronaći u Registru neprofitnih organizacija.

Tablica 4. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Varaždina (u eurima)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	001	851 550,73	1 099 318,34	1 410 733,88
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002	213 629,84	291 327,76	296 186,12
3111	Prihodi od prodaje roba	003	13 372,22	36 160,99	23 804,27
3112	Prihodi od pružanja usluga	004	200 257,61	255 166,77	272 381,85
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008	189 502,69	208 667,73	22 803,59
3311	Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	009	162 903,05	26 491,74	22 803,59
3312	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	011	81 361,60	128 379,32	171 149,26
34	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	012	222,05	307,65	187,65
341	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	015	162,72	192,58	187,65
3413	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	021	81 139,56	128 071,67	170 961,61
342	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	022	81 139,56	128 071,67	170 961,61
3421	Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	024	356 589,55	438 349,99	647 039,41
35	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026 do 029)	025	304 579,73	428 507,40	609 839,41
351	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	027	278 035,17	419 216,80	602 425,00
3512	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (AOP 034+035)	033	1 592,67	0,00	2 300,00
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	034	1 592,67	0,00	2 300,00
3531	Ostali prihodi od donacija (AOP 038+039)	037	18 083,62	4114,41	2 400,00
355	Ostali prihodi od donacija	038	18 083,62	4114,41	2 400,00
3551	Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	040	10 467,05	32 593,40	9 906,91
36	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 046 do 048)	045	10 467,05	33 787,91	9 906,91
363	Otpis obveza	046	0,00	20 284,69	6 163,99
3631	RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	054	849 371,42	1 138 436,53	1 407 672,74
4	Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	055	152 263,06	176 166,04	207 522,56
41	Plaće (AOP 057 do 060)	056	126 038,36	144 379,19	171 076,68
411	Plaće za redovan rad	057	126 038,36	144 379,19	171 076,68
4111	Ostali rashodi za radnike	061	5 428,36	7 986,73	8 927,77
412	Doprinosi na plaće (AOP 063 do 066)	062	20 796,34	23 800,12	27 518,11
413	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	063	20 796,34	23 800,12	27 518,11
4131	Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	067	666 464,80	917 942,40	1 141 308,64
42	Naknade troškova radnicima (AOP 069 do 071)	068	5 294,58	3 363,06	3 923,94
421	Službena putovanja	069	2 190,06	1 064,84	1 353,66
4211	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	070	3 104,52	2 298,23	2 570,28
4212	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 083 do 086)	082	54 799,65	83 319,66	102 001,81
424	Rashodi za usluge (AOP 088 do 096)	087	578 731,04	791 720,62	960 389,21
425	Usluge telefona, pošte i prijevoza	088	22 624,20	15 181,10	39 610,12
4251	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	089	8 985,60	7 455,17	9 460,40
4252	Usluge promidžbe i informiranja	090	48 484,44	96 358,88	85 761,68
4253	Komunalne usluge	091	41 367,58	46 964,63	43 423,77
4254	Zakupnine i najamnine	092	105 880,15	169 935,23	216 534,67

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
4255	Intelektualne i osobne usluge	094	295 961,11	393 994,03	495 862,61
4257	Računalne usluge	095	1 844,32	1 511,98	2 645,76
4258	Ostale usluge	096	48 737,28	57 824,41	64 064,31
4259	Rashodi za materijal i energiju (AOP 098 do 101)	097	16 722,01	28 736,21	63 544,32
426	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	098	6 788,90	12 671,71	12 827,81
4261	Energija	100	3 242,15	4 833,10	5 211,68
4263	Sitan inventar i auto gume	101	6 690,95	11 231,40	45 504,83
4264	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 103 do 107)	102	9 205,12	10 802,84	11 449,36
429	Premije osiguranja	103	3 220,39	2 381,84	3 162,93
4291	Reprezentacija	104	5 550,47	7 856,44	7 187,27
4292	Članarine	105	129,01	129,14	298,03
4293	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	107	20,57	0,00	6,63
4295	Rashodi amortizacije	108	20 830,71	28 111,62	42 533,45
43	Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	4 968,08	4 785,06	42 533,45
44	Ostali financijski rashodi (AOP 116 do 119)	115	4 968,08	4 785,06	5 137,75
443	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	116	2 743,65	2 970,07	3 435,17
4431	Donacije (AOP 121+125)	120	0,00	7 432,48	2 655,54
45	Tekuće donacije (AOP 122 do124)	121	0,00	7 432,48	2 655,54
451	Tekuće donacije	122	0,00	7 432,48	2 655,54
4511	Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	4 844,78	3 998,94	8 514,80
46	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 135 do 138)	134	4 844,78	3 998,94	8 514,80
462	UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	849 371,42	1 138 436,53	1 407 672,74
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	0,00	39 118,19	0,00
	Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	67 624,13	75 483,71	44 174,62
11	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	2 000 862,70	1 640 350,92	2 500 451,47
	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	1 993 003,25	1 671 659,96	2 489 334,92
	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	75 483,58	44 174,53	55 291,17
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	6	6	7
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	6	6	7
	Kontrolni zbroj (AOP 160 do 170)	171	12	12	14

Izvor: obrada autora, temeljem Izvještaja o prihodima i rashodima TZG Varaždina dostupnih na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Details?handler=Details&id=9552>

Najviši prihodi Turističke zajednice grada Varaždina bili su ostvareni 31.12.2023. godine kada su iznosili 1.410.733,88 eura, dok su najmanji bili 2021. godine kada su iznosili 851.550,73 eura, što znači da u navedenom razdoblju dolazi do povećanja prihoda u TZG Varaždin. Prihodima u 2023. godini doprinijeli su prihodi od prodaje roba i pružanja usluga u iznosu od 296.186,12 eura, dok su 2021. godine oni iznosili 213.629,84 eura, zatim prihodi po posebnim propisima u iznosu od 22.803,59 eura, koji su najveći bili 2022. godine kada su iznosili 208.667,73 eura. Prihodi od imovine, financijske i nefinancijske koje 2023. godine iznose 171.149,26 eura, bili su najmanji 2021. godine kada su iznosili 81.361,60 eura, dok je najveći doprinos prihodima ostvaren iz donacija koje iznose 647.039,41 eura, što je povećanje u usporedbi sa 2021. godinom kad su bili najmanji i bilježili 356.589,55 eura. Ostali prihodi sa doprinosom od 9.906,91 eura bili su najmanji, dok su najveći bili 2022. godine i iznosili 32.593,40 eura.

Najveće rashode TZ grada Varaždin ostvarila je 2023. godine u iznosu od 1.407.672,74 eura, dok su 2021. godine iznosili 849.371,42 eura. Materijalni rashodi pod koje spadaju naknade troškova radnicima, naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa, rashodi za usluge, rashodi za materijal i energiju, te ostali nespomenuti materijalni rashodi zauzimaju najveći udio u rashodima 2023. godine sa iznosom od 1.141.308,64 eura, oni su 2021. godine iznosili 666.464,80 eura. Rashodi za radnike, poput plaća, doprinosa na plaće i ostalih rashoda za radnike 2023. godine iznose 207.522,56 eura, najmanji su bili 2021. godine kada su iznosili 152.263,06 eura. Rashodi amortizacije doprinose ukupnom zbroju sa 42.533,45 eura, financijski rashodi sa 42.533,45 eura, tekuće donacije sa 2.655,54 eura i ostali rashodi sa 8.514,80 eura. Manjak prihoda ostvaren je isključivo u 2022. godini te je iznosio 39.118,19 eura. Broj radnika povećao se sa 6 u 2021. i 2022. godini na 7 radnika u 2023. godini.

Bilješke uz izvještaj o prihodima i rashodima

U 2023. godini ostvareni ukupni prihodi iznose 1.410.733,88 eura. Od čega prihodi od prodaje robe i pružanja usluga u iznosu od 296.327,76 eura čine prihodi od usluga (272.166,77 eura) i prodaja ulaznica (23.804,27 eura). Prihodi od imovine u iznosu 171.149,26 eura čine prihodi od iznajmljivanja imovine i ljetnih terasa. Ostali prihodi u iznosu 9.906,91 eura odnose se na ostale prihode koji uključuju otpis obaveza i prihod od zbrinjavanja otpada za vrijeme manifestacija. Ukupni rashodi iznose 1.407.672,74 eura, od čega rashodi za radnike u iznosu od 207.522,56 eura čine plaće za redovan rad, doprinosi na plaće i otpremnine, jubilarne nagrade i ostalo. U 2023. godini ostvaren je višak prihoda u iznosu 3.061,14 eura, a ukupni višak prihoda dostupan u narednom razdoblju iznosi 40.169,32 eura.⁴⁷

⁴⁷ Turistička zajednica grada Varaždina: <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 09.05.2024.)

3.3. Turistička zajednica grada Čakovca

Turistička zajednica grada Čakovca u registar je upisana 31.08.2009. godine, skraćeni naziv TZ Čakovec. Prema podacima iz sustava eVisitor, grad Čakovec ostvario je 16.110 dolazaka, od čega je 54% domaćih turista, a 46% stranih. 2023. godine ostvareni su prihodi u iznosu od 136.254,84 eura, od čega se 13.218,45 eura odnosi na turističku pristojbu, a 123.036,39 eura na članarinu. U 2023. godini TZ grada Čakovec ima zaposleno 4 radnika.⁴⁸

Turistička zajednica grada Čakovca formirana je radi promoviranja i poboljšanja turizma, kao i zaštite gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju usluge u ugostiteljstvu i turizmu. Njezin rad usmjeren je na tri ključna područja djelovanja: razvoj i promociju destinacije kroz koordinaciju najvažnijih turističkih komponenti, zastupanje specifičnih lokalnih interesa, te unaprjeđenje uvjeta boravka turista u destinaciji.⁴⁹

Prihodi i rashodi TZG Čakovca usmjereni su na promociju turizma, održavanje turističkih objekata, organizaciju događaja i slično.

Ključni aspekti računovodstva Turističke zajednice grada Čakovca uključuju:⁵⁰

- Proračun: Planiranje proračuna je važan korak u financijskom upravljanju organizacijom. Proračun omogućuje postavljanje ciljeva i prioriternih aktivnosti te praćenje troškova i prihoda u skladu s tim ciljevima.
- Financijsko izvještavanje: Redovito izvještavanje o financijskom stanju organizacije ključno je za transparentno upravljanje sredstvima. Financijski izvještaji obuhvaćaju prihode, rashode, bilancu stanja i izvještaje o gotovini.
- Revizija: Revizija financijskih izvještaja od strane neovisnih revizora pomaže u osiguranju točnosti i pouzdanosti financijskih informacija koje organizacija pruža svojim davaocima sredstava i javnosti.

⁴⁸ Turistička zajednica grada Čakovca: <https://www.visitcakovec.com/akti-turisticke-zajednice-grada-cakovca/> (pristupljeno 07.05.2024.)

⁴⁹ Turistička zajednica grada Čakovca: <https://www.visitcakovec.com/> (pristupljeno 02.04.2024.)

⁵⁰ Turistička zajednica grada Čakovca: <https://www.visitcakovec.com/> (pristupljeno 07.03.2024.)

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ČAKOVCA

OSNOVNI PODACI

01. Redni broj organizacije	0064289	02. Datum upisa u registar	31.8.2009.
03. Datum brisanja iz registra		04. Datum zadnje promjene	8.6.2022.
Napomena			

PODACI O NEPROFITNOJ ORGANIZACIJI

05. Naziv neprofitne organizacije	TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ČAKOVCA		
06. Skraćeni naziv neprofitne organizacije	TZ ČAKOVEC		
07. Osobni identifikacijski broj	38397326289	08. Matični broj	00277029
09. Pravno ustrojbeni oblik	TURISTIČKA ZAJEDNICA	10. Broj organizacijskih dijelova	
11. Naziv matičnog registra	UPISNIK TURISTIČKIH ZAJEDNICA	12. Broj iz matičnog registra	
13. Adresa sjedišta	KRALJA TOMISLAVA 1	14. Poštanski broj	40000
15. Mjesto	ČAKOVEC	16. Šifra djelatnosti	9411
17. Račun (IBAN)	2224070001100434102	18. Statistička oznaka grada općine	060
19. Osoba za kontakt	MARIJO KRČMAR	20. Statistička oznaka županije	20
21. Telefon	040 313 319	22. Faks	040 310 991
23. e-mail	tzg-cakovca@ck.t-com.hr	24. Web stranica	www.tourism-cakovec.hr

PODACI O OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE

25. Ime i prezime	FILIP HORVAT	26. Ime i prezime	
-------------------	--------------	-------------------	--

PODACI ZA BAZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

27. Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva	☒	28. Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva	☐
29. Nefitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odluči se za dvojno knjigovodstvo	☐		

Slika 7. Podaci o organizaciji TZ grada Čakovca

Izvor: Registar neprofitnih organizacija, <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Details?handler=Details&id=8783>

Turistička zajednica grada Čakovca pod obvezom je vođenja dvojnog knjigovodstva. Ona ima važnu ulogu u razvoju turizma i promicanju kulturne baštine grada, pridonoseći gospodarskom razvoju i turističkoj prepoznatljivosti Čakovca kao destinacije. Računovodstvo Turističke zajednice grada Čakovca usmjereno je na učinkovito upravljanje financijama kako bi se ostvarili ciljevi promocije turizma i unapređenja turističke ponude grada Čakovca.

3.4. Financijski izvještaji Turističke zajednice grada Čakovca

Financijski izvještaji Turističke zajednice grada Čakovca uključuju temeljit i jasan prikaz svih zasebno realiziranih prihoda, planiranih i provedenih aktivnosti, informacije o postignutim dugoročnim i kratkoročnim ciljevima, informacije o turističkom prometu te usporedbe

realiziranih aktivnosti s planiranim aktivnostima. Financijski izvještaji sastavljeni su kao i kod TZG Varaždin sukladno odredbama i obuhvaćaju bilancu, izvještaj o prihodima i rashodima i bilješke.

U nastavku su detaljnije prikazane pozicije bilance TZ grada Čakovca kao i izvještaj o prihodima i rashodima.

3.4.1. Bilanca Turističke zajednice grada Čakovca

Pozicije bilance Turističke zajednice grada Čakovca za 2021., 2022. i 2023. godinu prikazane su u Tablici 5. Podatci sadržani u tablici javno su dostupni i mogu se pronaći u Registru neprofitnih organizacija.

Tablica 5. Bilanca turističke zajednice grada Čakovca (u eurima)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
IMOVINA	IMOVINA (AOP 002+074)	001	23 921,03	35 560,29	106 791,14
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002	10 475,01	22 452,98	20 079,31
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008	556,37	556,37	556,11
0124	Ostala prava	012	556,37	556,37	556,11
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	017	556,37	556,37	556,11
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	018	10 475,01	22 452,98	20 079,31
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	023	79 355,63	91 237,91	91 237,95
0221	Uredska oprema i namještaj	024	13 553,26	14 048,05	14 048,05
0222	Komunikacijska oprema	025	33 915,72	33 915,72	33 915,75
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	030	31 886,65	43 274,14	43 274,15
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	042	17 625,59	22 503,15	25 763,08
0261	Ulaganja u računalne programe	043	17 625,59	17 625,59	17 625,52
0262	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	044	0,00	4877,56	8 137,56
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	046	86 506,20	91 288,07	96 921,72
042	Sitni inventar u uporabi	053	20 634,95	22 838,54	25 369,86
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	054	20 634,95	22 838,54	25 369,86
1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	074	13 446,01	13 107,31	86 711,83
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	075	13 041,34	11 450,53	12 484,61
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	076	12 684,45	11 340,10	12 382,78
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	077	12 684,45	11 340,10	12 382,78
113	Novac u blagajni	081	356,89	110,43	101,83

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	083	0,00	92,91	73,00
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	095	0,00	92,91	73,00
1293	Potraživanja za predujmove	098	0,00	92,21	73,00
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	357,29	1 563,87	74 154,22
161	Potraživanja od kupaca	134	139,36	703,43	1 170,73
162	Potraživanja za članarine i članske doprinose	135	0,00	268,76	2 779,07
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136	217,93	591,68	204,42
Obveze i Vlastiti Izvori	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	29 921,03	35 560,29	106 791,14
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	80 294,38	147 418,28	230 880,86
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	79 983,28	139 900,46	194 757,55
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	5 300,42	7 555,91	9 278,34
2411	Obveze za plaće – neto	149	3 343,15	4 695,07	5 829,48
2414	Obveze za porez i prizrez na dohodak iz plaća	152	296,64	493,60	561,38
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	909,95	1 297,10	1 573,38
2416	Obveze za doprinose na plaće	154	750,68	1 070,14	1 314,10
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	69 078,37	124 749,22	179 874,70
2421	Naknade troškova radnicima	157	238,90	262,79	350,40
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	68 839,47	123 476,67	172 371,24
2429	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	163	0,00	1 009,76	4 586,66
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	5 604,49	7 595,33	5 604,51
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	5 604,49	7 595,33	5 604,51
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 183+186-189)	182	0,00	6 636,14	33 118,55
261	Obveze za kredite banaka i ostalih kreditora (AOP 184+185)	183	0,00	6 636,14	33 118,55
2611	Obveze za kredite u zemlji	184	0,00	6 636,14	33 118,55
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	311,10	881,68	3 004,76
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	311,10	881,68	3 004,76
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	93,30	21,27	21,27
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	217,80	860,44	2 983,49
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	-56 373,35	-111 857,99	-124 089,72
5222	Manjak prihoda	200	56 373,35	111 857,99	124 089,72

Izvor: obrada autora, temeljem Bilanci TZ Čakovca dostupnih na <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Details?handler=Details&id=8783>

U promatranom razdoblju turistička zajednica grada Čakovca najveću imovinu stječe 2023. godine u iznosu od 106.791,14 eura, a najmanju 2021. godine kada je zabilježila 23.921,03 eura. Veći dio imovine u 2023. godini čini financijska imovina koja je dosegla 86.711,83 eura, dok najveći doprinos tome daju potraživanja za prihode u iznosu od 74.154,22 eura, a manji dio odlazi na novac u banci i blagajni u iznosu od 12.484,61 eura, te na depozite, jamčevne pologe i potraživanja od radnika i za više plaćene poreze i ostalo u iznosu od 73,00 eura, financijska imovina 2021. godine iznosila je 13.446,01 eura. Nefinancijska imovina u 2023. godini iznosi 20.079,31 eura, dok je 2021. godine iznosila 10.475,01 eura. Nefinancijsku imovinu čini proizvedena dugotrajna imovina, točnije postrojenja i oprema, te nematerijalna proizvedena imovina. 2022. godine veći dio imovine čini nefinancijska imovina u iznosu od 22.452,98 eura, dok je financijska imovina iznosila 13.107,31 eura. Imovina TZ grada Čakovca 2023. godine povećala se u usporedbi na 2021. godinu. Nefinancijska imovina imala je veliki porast u 2023. godine u usporedbi s 2021. godinom kada je bila najmanja, a financijska imovina uvećana je više puta u usporedbi s 2022. godinom kada je ona bila najmanja.

Obveze TZ grada Čakovca najviše su bile 2023. godine, kada su iznosile 106.791,14 eura, dok su 2021. godine bile najmanje i iznosile su 80.294,38 eura, što bi značilo da su se obveze povećale u usporedbi sa 2021. godinom. Obveze za rashode zauzimaju glavninu sa iznosom od 194.757,55 eura, od kojih na obveze za materijalne rashode u 2023. godini otpada čak 179.874,70 eura (naknade troškova radnicima: 350,40 eura + obveze prema dobavljačima u zemlji: 172.371,24 eura), a 2021. godine 69.078,37 eura, obveze za radnike poput obveza za plaće-neto, obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća, obveze za doprinose iz i na plaće 2023. godine iznose 9.278,34 eura, dok su 2021. godine bile najmanje i iznosile su 5.300,42 eura, na ostale obveze odlazi 5.604,51 eura, one su najveće bile prethodne 2022. godine kada su iznosile 7.595,33 eura. Jedan dio ukupnih obveza čine i obveze za kredite i zajmove u iznosu od 33.118,55 eura, te njih nema u 2021. godini, a manji dio od 3.004,76 eura čini odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja, koja su u 2021. godini iznosila 311,10 eura. Pasiva bilance još prikazuje vlastite izvore gdje se očituje manjak od 124.089,72 eura, te sukladno tome vlastiti izvori iznose -124.089,72 eura.

Turistička zajednica grada Čakovca doživjela je značajan porast imovine u promatranom razdoblju, dosegnuvši najvišu vrijednost 2023. godine, uglavnom zbog povećanja financijske imovine. Međutim, povećanje obveza 2023. godine i negativan iznos vlastitih izvora ukazuju na moguće izazove u upravljanju financijama.

Bilješke uz bilancu

Ukupna imovina iznosi 106.791,14 eura, od čega na nefinancijsku imovinu otpada 20.079,31 eura, a na financijsku imovinu 86.711,83 eura. Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina iznosi 20.079,31 eura, novčana sredstva na računu i blagajni 12.484,61 eura, a potraživanja 74.154,22 eura.⁵¹

3.4.2. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Čakovca

Tablica 6. prikazuje prihode i rashode Turističke zajednice grada Čakovca za 2021., 2022. i 2023. godinu. Podatci sadržani u tablici javno su dostupni podatci koji se mogu pronaći u Registru neprofitnih organizacija.

Tablica 6. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Čakovca (u eurima)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	001	257 513,17	391 496,18	642 852,32
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002	822,88	6,64	2 680,00
3112	Prihodi od pružanja usluga	004	822,88	6,64	2 680,00
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	005	88 455,24	83 833,83	123 036,39
3211	Članarine	006	88 455,24	83 833,83	123 036,39
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008	9 049,84	13 189,46	13 218,45
3312	Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	010	9 049,84	13 189,46	13 218,45
34	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	011	9 165,31	8 354,90	10 770,19
341	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	012	0,80	0,00	0,19
3413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	015	0,80	0,00	0,02
342	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	021	9 164,51	8 354,90	10 770,00
3421	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	022	9 164,51	8 354,90	10 770,00
35	Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	024	150 021,37	285 439,91	493 129,11

⁵¹ Turistička zajednica grada Čakovca: <https://www.visitcakovec.com/akti-turisticke-zajednice-grada-cakovca/> (pristupljeno 09.05.2024.)

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026 do 029)	025	85 459,82	225 628,77	421 559,80
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	027	85 459,82	225 628,77	421 559,80
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (AOP 034+035)	033	33 137,57	32 915,26	35 114,31
3531	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	034	33 137,57	32 915,26	35 114,31
355	Ostali prihodi od donacija (AOP 038+039)	037	31 423,98	26 895,88	36 455,00
3551	Ostali prihodi od donacija	038	31 423,98	26 895,88	36 455,00
36	Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	040	1,19	671,44	18,18
363	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 046 do 048)	045	1,19	173,73	18,18
3631	Otpis obveza	046	1,19	76,58	0,00
4	RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	054	280 519,61	446 682,99	648 338,41
41	Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	055	55 818,83	70 606,81	87 601,29
411	Plaće (AOP 057 do 060)	056	45 843,39	58 023,49	72 004,22
4111	Plaće za redovan rad	057	43 402,61	54 168,82	67 207,58
4113	Plaće za prekovremeni rad	059	2 440,77	3 854,67	4 796,64
412	Ostali rashodi za radnike	061	2 411,31	3 009,49	3 716,32
413	Doprinosi na plaće (AOP 063 do 066)	062	7 564,14	9 573,83	11 880,75
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	063	7 564,14	9 573,83	11 880,75
42	Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	067	216 115,73	365 417,48	548 600,38
421	Naknade troškova radnicima (AOP 069 do 071)	068	3 022,36	3 858,12	6 657,28
4211	Službena putovanja	069	89,19	559,69	2 380,48
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	070	2 787,18	2 779,22	3 766,80
4213	Stručno usavršavanje radnika	071	146,00	519,21	510,00
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 083 do 086)	082	0,00	520,14	389,96
425	Rashodi za usluge (AOP 088 do 096)	087	191 492,73	329 921,69	499 211,93
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	088	3 381,25	2 893,49	3 165,48
4252	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	089	351,58	2 037,96	247,50
4253	Usluge promidžbe i informiranja	090	39 085,41	67 091,38	61 083,98
4254	Komunalne usluge	091	7 907,76	14 235,18	16 967,59
4255	Zakupnine i najamnine	092	59 005,51	56 315,48	142 881,02
4257	Intelektualne i osobne usluge	094	25 196,23	20 257,35	33 671,28
4258	Računalne usluge	095	1 701,11	2 199,08	1 255,62
4259	Ostale usluge	096	54 862,89	164 891,76	239 939,46
426	Rashodi za materijal i energiju (AOP 098 do 101)	097	10 047,78	19 392,66	15 874,97
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	098	6 834,16	11 823,61	8 106,69
4263	Energija	100	1 597,72	3 426,11	5 236,96
4264	Sitan inventar i auto gume	101	1 615,90	4 142,94	2 531,12
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 103 do 107)	102	11 552,86	11 724,87	26 466,24
4291	Premije osiguranja	103	1 274,40	1 517,02	2 391,12
4292	Reprezentacija	104	10 119,85	10 065,83	23 848,34
4293	Članarine	105	146,00	132,72	147,74
4295	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	107	12,61	9,29	79,04
43	Rashodi amortizacije	108	4 676,89	5 272,94	5 663,62
44	Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	848,76	1 074,39	1 955,40

Račun iz rač. plana	Naziv	AOP	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
443	Ostali financijski rashodi (AOP 116 do 119)	115	848,76	1 074,39	1 077,66
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	116	848,76	1 074,39	1 077,51
45	Donacije (AOP 121+125)	120	3 059,39	3 921,43	4 050,00
451	Tekuće donacije (AOP 122 do124)	121	3 059,39	3 921,43	4 050,00
4511	Tekuće donacije	122	3 059,39	3 921,43	4 050,00
46	Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	0,00	389,94	497,71
462	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 135 do 138)	134	0,00	122,77	0,01
	UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	280 519,61	446 682,99	648 338,41
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	23 006,44	55 186,81	5 486,09
5222	Manjak prihoda – preneseni	152	33 366,91	56 671,18	118 603,63
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	56 373,35	111 857,99	124 089,72
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	33 739,20	13 041,34	11 450,48
	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	292 199,88	447 702,97	673 893,27
	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	312 897,74	449 293,78	672 859,14
	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	13 041,34	11 450,53	12 484,61
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	3	3	4
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	3	3	4
052	Postrojenja i oprema u pripremi	165	4 046,32	12 496,12	0,00
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	168	0,00	4 877,56	3 260,00
	Kontrolni zbroj (AOP 160 do 170)	171	4 046,32	17 379,68	3 268,00

Izvor: obrada autora, temeljem Izvještaja o prihodima i rashodima TZ Čakovca dostupnih na <https://banovac.mfin.hr/mopr/Details?handler=Details&id=8783>

Turistička zajednica grada Čakovca najveći prihod ostvarila je do kraja 2023. godine u iznosu od 642.852,32 eura, dok su najmanji prihodi ostvareni 2021. godine, te su iznosili 257.513,17 eura, što bi značilo da su se prihodi uvećali. Prihodi od pružanja usluga 2023. godine doprinijeli su sa 2.680,00 eura, a oni su 2022. godine iznosili 6,64 eura i u promatranom razdoblju bili najmanji, zatim prihodi od članarina koji iznose 123.036,39 eura i čine veći dio ukupnih prihoda 2023. godine, prihodi po posebnim propisima svoj dio čine sa 13.218,45 eura, zatim prihodi od imovine 10.770,19 eura, od čega prihodi od nefinancijske imovine iznose 10.770,00 eura, a prihodi od financijske imovine samo 0,19 eura, prihodi od imovine najmanji su bili prethodne 2022. godine i iznosili su 8.354,90 eura. Najveći dio prihoda u 2023. godini čine prihodi od donacija u iznosu od 493.129,11 eura, koji su se znatno povećali u usporedbu na 2021. godinu kada su iznosili 150.021,37 eura. Prihodi od donacija iz proračuna iznose 421.559,80 eura, a iznosili su 85.459,82 eura 2021. godine, prihodi od poduzeća i drugih pravnih subjekata iznose 35.114,31 eura, a iznosili su 33.137,57 eura i ostali prihodi od donacija 2023. godine iznose 36.455,00 eura, dok su najmanji bili 2022. godine kada su iznosili 26.895,88 eura. Ostali

prihodi iznose 18,18 eura u 2023. godini, dok su najveći bili prethodne 2022. godine kada su iznosili 671,44 eura.

Kao i prihodi, rashodi su isto najveći bili 2023. godine kada su iznosili 648.338,41 eura, što znači da su se uvećali u usporedbi sa 2021. godinom kada su iznosili 280.519,61 eura. Materijalni rashodi, koji obuhvaćaju naknade troškova radnicima, naknade drugim osobama izvan radnog odnosa, troškove usluga, materijala i energije, te ostale nespecifične materijalne rashode, čine najveći udio u rashodima 2023. godine sa iznosom od 548.600,38 eura, oni su 2021. godine iznosili 216.115,73 eura. Rashodi za radnike, poput plaća, doprinosa na plaće i ostalih rashoda za radnike 2023. godine iznose 87.601,29 eura, najmanji su bili 2021. godine kada su iznosili 55.818,83 eura. Rashodi amortizacije doprinose ukupnom zbroju sa 5.663,62 eura, financijski rashodi sa 1.955,40 eura, tekuće donacije sa 4.050,00 eura i ostali rashodi sa samo 497,71 eura. Manjak prihoda očitovao se u svim godinama dok je najveći iznos 55.186,81 eura bio 2022. godine, a najmanji 2023. godine kada iznosi 5.486,09 eura. Broj radnika povećao se sa 3 radnika u 2021. i 2022. godini na 4 radnika u 2023. godini.

Bilješke uz izvještaj o prihodima i rashodima

U 2023. godini ostvareni ukupni prihodi iznose 766.942,04 eura. Od čega prihodi iz proračuna grada iznose 421.559,80 eura, prihodi od sustava TZ 36.455,00 eura, te ostali prihodi (donacije, sponzorstva i potpore pravnih i fizičkih osoba) iznose 48.582,68 eura. Ukupni rashodi iznose 648.338,41 eura. Manjak prihoda u iznosu od 5.486,09 eura možemo pripisati povećanju troškova energenata, usluga kao i povećanju svih ostalih troškova na tržištu.⁵²

Materijalni troškovi obuhvaćaju troškove funkcioniranja turističke zajednice poput režijskih troškova, zakupa prostora, uredske opreme i materijala, amortizacije, održavanja prostora, odvjetničke i javnobilježničke troškove, troškove poštarine i drugo. Na uredski materijal utrošeno je 944,30 eura, na usluge telefona i interneta 2.407,14 eura, na sitni inventar 1.233,32 eura, na bankarske usluge 1.077,51 eura

⁵² Turistička zajednica grada Čakovca: <https://www.visitcakovec.com/akti-turisticke-zajednice-grada-cakovca/> (pristupljeno 09.05.2024.)

3.5. Usporedba financijskih izvještaja Turističke zajednice grada Varaždina i grada Čakovca

Zbog svog povijesnog razvitka i geografskog položaja, te međusobno male udaljenosti od 14,97 kilometara, Varaždin i Čakovec bazične su destinacije za kulturni turizam u sjevernom dijelu kontinentalne Hrvatske.⁵³

U 2023. godini, Varaždin je ostvario 41.750 dolazaka (38% domaćih, 62% stranih turista) s prihodima od 263.648,59 eura (44.679,42 eura od turističke pristojbe i 218.969,17 eura od članarina). Čakovec je imao 16.110 dolazaka (54% domaćih, 46% stranih turista) s prihodima od 136.254,84 eura (13.218,45 eura od turističke pristojbe i 123.036,39 eura od članarina). TZG Varaždin se fokusira na praćenje prihoda i rashoda te transparentno upravljanje sredstvima, dok TZ grada Čakovec naglasak stavlja na razvoj i marketing destinacije, zastupanje lokalnih interesa i poboljšanje uvjeta boravka turista. Razlika u broju dolazaka, prihodima i zaposlenima ukazuje na veću privlačnost i bolje resurse u Varaždinu.

U oba slučaja, računovodstvo turističkih zajednica zahtijeva pažljivo planiranje, praćenje i izvještavanje o financijskim aktivnostima kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje resursima i postizanje ciljeva organizacije u promociji turizma. Turistička zajednica grada Čakovca također ima sličan pristup računovodstvu kao i Turistička zajednica grada Varaždina.

Usporedba TZG Varaždina i TZ grada Čakovca pokazuje nekoliko ključnih razlika poput toga da je grad Varaždin ostvario više dolazaka (41.750) u odnosu na grad Čakovec (16.110), s time da je u Varaždinu veći postotak dolazaka stranih turista (62%) u usporedbi s Čakovcem, gdje je većina dolazaka od domaćih turista (54%). TZG Varaždin ostvario je više prihoda (263.648,59 eura) nego TZ grada Čakovec (136.254,84 eura). Veći dio prihoda za obje zajednice dolazi iz članarina, dok je manji iznos od turističke pristojbe.

Općenito, TZG Varaždina pokazuje veću turističku aktivnost i veće prihode od TZ grada Čakovca, što može biti povezano s većim brojem dolazaka turista, osobito stranih. Također, TZG Varaždin ima više zaposlenih, što može biti odraz većeg opsega posla i veće odgovornosti u upravljanju turizmom u gradu.

U nastavku se detaljnije uspoređuju bilance u TZ grada Varaždin i TZ grada Čakovca.

⁵³ Grad Varaždin: <https://varazdin.hr/turizam/> (pristupljeno 17.04.2024.)

Tablica 7. Usporedba bilance TZ grada Varaždina i TZ grada Čakovca

	2021.		2022.		2023.	
	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca
IMOVINA	247 041,48	23 921,03	293 331,34	35 560,29	316 226,86	106 791,14
Nefinancijska Imovina	90 680,60	10 475,01	111 312,50	22 452,98	141 405,44	20 079,31
Financijska Imovina	156 360,87	13 446,01	182 018,85	13 107,31	174 821,42	86 711,83
OBVEZE I VLASTITI IZVORI	247 041,48	29 921,03	293 331,34	35 560,29	316 226,86	106 791,14
Obveze	168 304,60	80 294,38	256 223,11	147 418,28	276 057,54	230 880,86
Vlastiti izvori	78 736,88	-56 373,35	37 108,24	-111 857,99	40 169,32	-124 089,72

Izvor: obrada autora temeljem tablica 3. i 5.

Gledajući imovinu kroz sve tri godine, vidljivo je da je najveću ostvarila TZ grada Varaždin 2023. godine kada je ona iznosila 316.226,86 eura, TZ grada Čakovca također najveću imovinu ostvaruje 2023. godine kada ona iznosi 106.791,14 eura. U oba slučaja financijska imovina je ta koja je više doprinijela ukupnom zbroju, kod TZ grada Varaždin ona je iznosila 174.821,42 eura, dok je kod TZ grada Čakovca ona bila 86.711,83 eura, nefinancijska imovina je ta koja je znatno manja te ona kod TZ grada Čakovca iznosi 20.079,31 eura, a kod TZ grada Varaždin umalo pola ukupne imovine u iznosu od 141.405,44 eura. U oba dvije turističke zajednice vidljiv je porast u imovini od 2021. do 2023. godine.

Obveze su se isto tijekom godina povećavale te su najviše obveze ostvarene 2023. godine od strane TZ grada Varaždin u iznosu od 276.057,54 eura, dok su kod TZ grada Čakovca one iznosile 230.880,86 eura. Što se tiče vlastitih izvora TZ grada Čakovca svake godine posluje u minusu, sa najvećim 2023. godine kada su vlastiti izvori bili -124.089,72 eura, dok se kod TZ grada Varaždin svake godine smanjuju, te je najveće vlastite izvore imala 2021. godine (78.736,88 eura), a najmanje 2023. godine (40.169,32).

Tablica 8. prikazuje detaljniju usporedbu prihoda i rashoda u Turističkoj zajednici grada Varaždina i Turističkoj zajednici grada Čakovca.

Tablica 8. Usporedba prihoda i rashoda TZ grada Varaždina i TZ grada Čakovca

	2021.		2022.		2023.	
	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca	TZ grada Varaždina	TZ grada Čakovca
PRIHODI	851 550,73	257 513,17	1 099 318,34	391 496,18	1 410 733,88	642 852,32
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	213 629,84	822,88	291 327,76	6,64	296 186,12	2 680,00
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	0,00	88 455,24	0,00	83 833,83	0,00	123 036,39
Prihodi po posebnim propisima	189 502,69	9 049,84	208 667,73	13 189,46	22 803,59	13 218,45
Prihodi od imovine	81 361,60	9 165,31	128 379,32	8 354,90	171 149,26	10 770,19
Prihodi od donacija	356 589,55	150 021,37	438 349,99	150 021,37	647 039,41	493 129,11
Ostali prihodi	10 467,05	1,19	32 593,40	671,44	9 906,91	18,18
RASHODI	849 371,42	280 519,61	1 138 436,53	446 682,99	1 407 672,74	648 338,41
Rashodi za radnike	152 263,06	55 818,83	176 166,04	70 606,81	207 522,56	87 601,29
Materijalni rashodi	666 464,80	216 115,73	917 942,40	365 417,48	1 141 308,64	548 600,38
Rashodi amortizacije	20 830,71	4 676,89	28 111,62	5 272,94	42 533,45	5 663,62
Financijski rashodi	4 968,08	848,76	4 785,06	1 074,39	5 137,75	1 955,40
Donacije	0,00	3 059,39	7 432,48	3 921,43	2 655,54	4 050,00
Ostali rashodi	4 844,78	0,00	3 998,94	389,94	8 514,80	497,71

Izvor: obrada autora temeljem tablica 4. i 6.

U obje turističke zajednice vidljiv je porast prihoda kroz tri godine, najveći prihod TZ grada Varaždin u 2023. godini u iznosu od 1.410.733,88 eura očituje u donacijama od 647.039,41 eura. Većina donacija dolazi od grada, zatim županije i države, te ostalo. Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga također doprinose ukupnom zbroju i oni iznose 296.186,12 eura, te prihodi od imovine koji iznose 171.149,26 eura. TZ grada Čakovec svoje prihode od 642.852,32 eura, također najvećim udjelom ostvaruje putem donacija u iznosu od 493.129,11 eura, te od prihoda od članarina i članskih doprinosa u iznosu od 123.036,39 eura, s druge strane TZ grada Varaždin uopće ne ostvaruje prihode od članarina i članskih doprinosa. Prihodi po posebnim propisima u iznosu od 13.218,45 eura još su jedna od stavaka od kojih TZ grada Čakovec ostvaruje ukupne prihode.

Kao i prihodi, i rashodi se povećavaju kroz godine, te su najveći zadnje 2023. godine. TZ grada Varaždin ima rashode u iznosu od 1.407.672,74 eura, dok TZ grada Čakovec ima rashode u iznosu od 648.338,41 eura. Na to najviše utječu materijali rashodi koji su kod TZ grada Varaždin iznosili čak 1.141.308,64 eura, dok su kod TZ grada Čakovec iznosili 548.600,38 eura. Dio odlazi na rashode za radnike, poput plaća, doprinos i nagrada, zatim rashodi amortizacije, financijske rashode i donacije.

TZ grada Varaždina prenosi određeni višak prihoda, dok TZ grada Čakovca prenosi manjak prihoda.

Turistička zajednica grada Varaždina i Turistička zajednica grada Čakovca pokazuju sličan trend rasta imovine i prihoda tijekom promatranog razdoblja od 2021. do 2023. godine. TZ grada Varaždina ostvaruje veće iznose imovine, osobito financijske, nego TZ grada Čakovca. Obveze su se povećale za obje turističke zajednice, s time da TZ grada Čakovca posluje s negativnim vlastitim izvorima.

Što se tiče prihoda, TZ grada Varaždina ostvaruje najveće prihode iz donacija, dok TZ grada Čakovca ostvaruje značajne prihode iz članarina i članskih doprinosa. Rashodi su također porasli, s najvećim materijalnim rashodima u 2023. godini za obje organizacije.

Obje organizacije prate i bilježe prihode i rashode, s posebnim naglaskom na prihode iz proračuna grada, donacije i razne druge izvore prihoda. TZ grada Varaždin je imala pozitivan višak prihoda, dok je TZ grada Čakovca imala manjak prihoda. Varaždin također bilježi značajno veće ukupne prihode i imovinu u usporedbi s Čakovcem. Općenito, iako obje turističke zajednice doživljavaju povećanje prihoda i imovine, TZ grada Varaždina je uspješnija u ostvarivanju višak prihoda.

Zaključak

Neprofitna organizacija je organizacija koja djeluje s ciljem postizanja društvenih, kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, religijskih, zdravstvenih, humanitarnih ili drugih javnih ciljeva, umjesto ostvarivanja financijske dobiti. Uspješno vođenje računovodstva u neprofitnim organizacijama uključuje učinkovito prikupljanje i raspodjelu sredstava, kao i precizno praćenje troškova i prihoda. Neprofitne organizacije trebaju se prilagoditi dinamičnom okruženju i kontinuirano poboljšavati svoje prakse kako bi postigle maksimalnu učinkovitost u ostvarivanju svojih misija. Kroz sve ove mjere, neprofitne organizacije mogu osigurati održivost i pozitivan utjecaj na zajednicu.

U ovom radu pobliže se promatraju financijska izvješća turističke zajednice grada Varaždina i turističke zajednice grada Čakovca. Obje turističke zajednice ostvarile su više prihoda od planiranog za 2023. godinu, te obje teže istim stvarima, privući što veći broj turista, ponuditi što više aktivnosti, i dalje razvijati destinacijski, kulturni turizam koji prevladava u njima. Turistička zajednica grada Čakovca ispunjava sve kriterije o svrsi postojanja turističkih zajednica, osigurava kvalitetnu promociju turizma kao poželjne razvojne perspektive za Čakovec i Međimurje. Glavnina aktivnosti Turističke zajednice grada Varaždina u 2023. godini odnosila se na organizaciju i realizaciju ključnih turističkih proizvoda, odnosno postojećih manifestacija. Obje turističke zajednice bilježe godišnji rast, pri čemu Turistička zajednica grada Varaždin raspolaže značajno većim financijskim sredstvima u usporedbi s Turističkom zajednicom grada Čakovca. Razlika među njima očituje se u vlastitim izvorima gdje TZ grada Čakovca sve tri godine posluje u minusu, a TZ grada Varaždin u plusu, isto tako TZ grada Varaždin prenosi određeni višak prihoda, dok TZ grada Čakovca prenosi manjak prihoda.

Turističke zajednice kao neprofitne organizacije značajno utječu na Republiku Hrvatsku promovirajući turizam i potičući razvoj lokalnih područja. Njihov rad pridonosi ekonomskom rastu, stvaranju novih radnih mjesta i razvoju infrastrukture. Osim toga, one potiču očuvanje kulturne i prirodne baštine te promoviraju Hrvatsku kao atraktivnu destinaciju na međunarodnoj sceni. Njihov doprinos je ključan za održivi razvoj turizma i jačanje ugleda Hrvatske kao turističke destinacije. Daljnjim unaprjeđenjem obje turističke zajednice može doći do još boljih rezultata posjećenosti i promocije sjevera Hrvatske, odnosno kontinentalnog turizma.

Bibliografija

Bakran Domagoj, Cutvarić Miljenka, Jakir-Bajo Ivana, Karačić Mladenka, Lendić Kasalo Vesna, Malenica Slavica, Milić Andreja, Matokanović Džimbeg Mihaela, Nikić Jasna, Orlović Luka, Sirovica Kornelija i Zuber Marija. *Financijsko poslovanje neprofitnih organizacija*, Zagreb: Riznica, 2016.

Belak, Vinko i Vudrić, Nenad. *Osnove suvremenog računovodstva*, Zagreb: Belak Excellens d.o.o., 2012.

Bičanić Nikolina, Dojčić Ida, Đukanović Ljubica, Jakir Bajo Ivana, Karačić Mladenka, Lukač Dinko, Paić Ćirić Mirjana, Slovinac Irena i Vranar Krešimir. *Poslovanje neprofitnih organizacija – 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje*, Zagreb: TEB, 2019.

Botički Jagoda, Božina Anja, Biljan Melita, Cipek Ksenija, Dremel Nada, Herceg Marijana, Jakir-Bajo Ivana, Lendić Kasalo Vesna, Kir Marcela, Kuk Elizabeta, Magdić-Hanžek Maja, Malenica Slavica, Marečić Darko, Markota Ljerka, Muždalo Nataša, Opalić Dražen, Rogošić Nediljka, Šamija Krešimir, Uljanić Škreblić Iva, Turković-Jarža Lucija, Vidović Ante i Vuk Jasna. *Računovodstvo neprofitnih organizacija – VII. Izmijenjeno i dopunjeno izdanje*, Zagreb: RRIF, 2017.

Grad Čakovec, <https://www.cakovec.hr/o-gradu-cakovcu/> (pristupljeno 07.03.2024.)

Grad Varaždin, <https://varazdin.hr/turizam/> (pristupljeno 17.04.2024.)

Hladika, Mirjana i Anamaria Žigman, „Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija“ *Riznica* br. 10 (2012.): 25. <https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arhiva/E-CASOPISI%202012/E%20riznica/Riznica-listopad-2012.pdf> (pristupljeno 07.05.2024.)

Magdić-Hanžek, „Neprofitne organizacije u ugostiteljstvu“ *prilog časopisu RRiF* br. 12 (2020.): <https://www.rrif.hr/clanak-20621/> (pristupljeno 24.05.2024.)

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/> (pristupljeno 03.02.2024.)

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/106> (pristupljeno 03.02.2024.)

Ministarstvo financija Republike Hrvatske https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/neprofitne-organizacije/fin_izvj/upute/2023//Uputa%20neprofitni%201-6%202023.pdf (pristupljeno 21.02.2024.)

Narodne novine (2015) Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zagreb, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html (pristupljeno 24.02.2024.)

RRiF, „Neprofitne organizacije – smjernice“ 410-01/20-01/82 (2020.)
https://www.rrif.hr/neprofitne_organizacije_smjernice-3725-misljenje/ (pristupljeno 06.05.2024.)

Turistička zajednica grada Čakovca, <https://www.visitcakovec.com/> (pristupljeno 02.04.2024.)

Turistička zajednica grada Varaždina, <https://visitvarazdin.hr/sto-vidjeti/varazdin/> (pristupljeno 05.03.2024.)

Turistička zajednica grada Varaždina, <https://visitvarazdin.hr/wp-content/uploads/2022/05/statut-tzgv-2020.pdf> (pristupljeno 07.03.2024.)

Turistička zajednica grada Varaždina, <https://visitvarazdin.hr/dokumenti/> (pristupljeno 11.04.2024.)

Vašiček, Davor i Vašiček, Vesna. *Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija*, Rijeka: Efri, 2016.

Wilson Earl R., Reck Jacqueline L., Kattelus Susan C. *Accounting for Governmental and Nonprofit Entities – fifteenth edition*, Boston: McGraw-Hill Irwin, 2008.

Zakon.hr, <https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija> (pristupljeno 21.02.2024.)

Žager Katarina, Tušek Boris, Mamić Sačer Ivana, Sever Mališ Sanja, Žager Lajoš. *Računovodstvo 1*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016.

Popis ilustracija

Popis tablica

Tablica 1. Usporedna analiza strukture bilance profitne i neprofitne organizacije	17
Tablica 2. Struktura Izvještaja o prihodima i rashodima	20
Tablica 3. Bilanca Turističke zajednice grada Varaždina (u eurima)	24
Tablica 4. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Varaždina (u eurima)	28
Tablica 5. Bilanca turističke zajednice grada Čakovca (u eurima)	33
Tablica 6. Izvještaj o prihodima i rashodima Turističke zajednice grada Čakovca (u eurima)	36
Tablica 7. Usporedba bilance TZ grada Varaždina i TZ grada Čakovca	41
Tablica 8. Usporedba prihoda i rashoda TZ grada Varaždina i TZ grada Čakovca	42

Popis slika

Slika 1. Obrazac: RNO	5
Slika 2. Obrazac RNO-P	6
Slika 3. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija	14
Slika 4. Bilanca	15
Slika 5. Izvještaj o prihodima i rashodima	18
Slika 6. Podaci o organizaciji TZ grada Varaždina	23
Slika 7. Podaci o organizaciji TZ grada Čakovca	32